

HERMIENTJE

DOOR
HELGA VAN DE VLAJAKKER

HERMIENTJE

HELGA VAN DE VLASAKKER

HERMIENTJE

Tekeningen van Rie Reinderhoff

2e DRUK

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

I

„Ik zal het zó doen!”

„Och, Hermientje, haal jij eens even een schoon tafellaken van boven uit de linnenkast. Ik ben zo dom geweest, dat zo pas te vergeten en 'k zie er heus tegenop, nog eens de trap op te klauteren.”

Mevrouw Van der Schoot, Hermientjes oma, kwam met een stapeltje borden de kamer binnenlopen, waar, in een driehoekstoeltje vlak bij het raam, haar kleindochtertje zat te lezen. Zo

verdiept was Hermientje in het mooie verhaal, dat ze, een beetje verbouwereerd, opkeek van haar boek, net alsof ze schrok. Haar stem klonk ook verschrikt, toen ze zei: „Eh — wàt? O ja — ja, oma, ik zal het zó doen!” Meteen ging haar hoofd weer naar omhoog en zochten haar ogen de regel waar ze gebleven was.

Oma zuchtte. O, die Hermientje toch! Dat was zo'n echt „kwaaltje” van haar om niet dadelijk te doen wat er gevraagd werd. Vooral als ze verdiept was in een mooi boek. Hoe dikwijls had ze daar nu al een standje voor gehad en telkens weer beloofde Hermientje: Heus, oma, 't gebeurt niet weer. En kijk nu eens! Daar zat ze alweer te lezen, met twee rode kleurtjes van spanning op haar wangen, haar knieën opgetrokken. Alsof er geen oma bestond, die haar even van tevoren iets had gevraagd. 'k Zal het zo doen . . . Ja, ja, dat „zo” van Hermientje kende mevrouw Van der Schoot! Als ze niet nog eens gewaarschuwd werd, kwam er helemaal niets van.

„Hermientje!” klonk nu oma's stem nadrukkelijk. „Heb je gehóórd wat ik zei?”

Hermientje knikte en keek even op. „'k Zal zo . . .” begon ze. Maar dan was daar ineens een diepe rimpel tussen oma's wenkbrauwen. Ze zette de borden met een doffe bons op tafel en nu niet vriendelijk meer zei ze: „Nee, láát maar. Ik ga nu zèlf wel.” Tegelijkertijd draaide ze zich om naar de deur. Hermientje, die begreep dat het nu ernst was bij oma, stond haastig op. „Nee, nee, toe nou,” zei ze. „Ik zal . . .”

Maar oma liep met vlugge passen de gang door. „Het hoeft niet meer, kind. Blijf jij maar rustig zitten tot we gaan eten.”

Hermientje keek sip. Oei! Dat was naar! Het leek erop of oma heus een beetje boos was en ze wist best, dat ze dat verdiende. Hè, vervelend toch ook, altijd datzelfde gezeur. Ze moest en ze zou het afleren, die „'k zal het zo doen”-ziekte. Voor de zoveelste maal bestrafte ze zich zelf. Niet goed wetend wat te doen, bleef ze in de deuropening staan kijken hoe oma wat moeilijk de

trap opging. Ze was helemaal niet tevreden over zich zelf. Allesbehalve! Arme oma, die toch al helemaal niet gemakkelijk kon lopen . . . Ze was ook al bijna zeventig en, wat opa noemde, „een echt molletje”. Daardoor kwam het, dat oma niet graag trap liep. Dat was ook best te begrijpen. O, Hermientje had nu, achteraf, spijt genoeg. Maar dat hielp nu niet meer. Ze zou zo haar grootmoeder wel achterna willen hollen en zeggen . . . ja, wat al niet? Maar daarvoor was het te laat; dat had ze wel aan oma's stem gehoord. Het was voor Hermientje een straf, dat oma daar nu ging in plaats van zij zelf.

Langzaam liep ze weer terug naar de kamer. Kom, ze zou de tafel maar vast dekken. Dan deed ze toch tenminste iets. Want om nu nog weer te gaan lezen, zoals oma gezegd had, nee, daar had ze toch geen zin meer in. Tafeldekken? . . . Och, dommerd die ze was, dat ging immers niet. Daarvoor moest er toch eerst een tafellaken zijn?

Hermientje voelde zich niets op haar gemak. Ze slenterde weer naar haar stoeltje en raapte het boek op, dat op de grond gevallen was.

Waar opa toch bleef? Ze keek op de klok. Tien voor één al. En om één uur aten ze altijd zondags. O, maar opa was zo'n „man-van-de-klok”, zoals dat heette, die zou heus wel zorgen op tijd thuis te zijn.

Hij moest uit de kerk „even” iets met de dominee bespreken. Maar dat „even” van opa! Daar was het net mee als met het „zo” van haar zelf.

Daar hoorde ze oma de trap alweer afkomen. Stap — stap . . . Och, wat ging dat toch langzaam. Nu zo meteen maar gauw aanbieden om de tafel te dekken. Dan kon oma zien, dat ze 't graag weer goed wilde maken. En dan zou bij die lieve oma de boosheid ook wel dadelijk weer over zijn. Oma bleef gelukkig nooit lang boos. 't Was toch zo'n snoes! Hermientje hield erg veel van haar. Nou, en of!

Maar . . . Wat was dat?

Verstijfd van schrik bleef Hermientje staan.

O, ontzettend! Wat gebeurde er nu toch? Wat was dat voor een akelig geluid dat uit de gang kwam? Gekreun? Gekerm? . . .

O, verschrikkelijk!

Hermientje wilde weghollen, met een vaart, maar ze kon bijna niet. Van schrik kon ze haar benen opeens niet bewegen. Maar ze moest! Oma! O, oma! . . .

Ze rukte de deur open, bang voor wat ze te zien zou krijgen. Even kneep ze haar ogen stijf dicht. Maar dan zag ze het: zag ze hoe oma helemaal scheefgevallen lag tegen de muur van de gang, vlak onder de kapstok. En oma's gezicht! Wat was dat akelig. Helemaal vreemd vertrokken van pijn.

„Hermientje,” fluisterde ze kreunend, „mijn been, o, help me toch!”

Hèlpen?! Hóe moest Hermientje helpen? Huilend knielde ze bij oma neer. „Omaatje, wat is er? Is u zo erg gevallen? Doet uw been zo verschrikkelijk pijn?”

Oma knikte. „Ik dacht dat ik er al was . . . en toen, van de onderste traptree . . . Is opa nog niet thuis?”

„Nee,” schudde Hermientje. „Wat moet ik nou toch doen, oma? Kunt u helemaal niet opstaan?”

Ze stak oma haar beide handen toe. En met haar lippen stijf op elkaar geklemd om 't niet uit te schreeuwen probeerde mevrouw Van der Schoot of ze toch misschien niet op kon komen. Maar nee, het ging niet.

„Laat me maar los, het wordt niets,” zuchtte ze. Moedeloos liet ze zich weer tegen de muur glijden, haar hoofd op zij.

„Daar is opa!”

Hermientje vloog op hem toe en terwijl de tranen over haar wangen rolden, vertelde ze van het ongeluk. Maar opa liet haar niet eens uitspreken. Met een paar grote passen was hij bij zijn vrouw. „Arme Hermien, je hebt je been toch niet gebróken?”

vroeg hij, hevig geschrokken. „Kun je helemaal niet overeind komen?”

Oma kreunde weer en schudde haar hoofd.

Voorzichtig legde opa zijn arm om oma's rug en probeerde of hij haar zo kon optillen. Maar ze was zo zwaar. En opa was zelf ook al oud en niet zo heel sterk meer. Het lukte niet. Maar ze konden haar toch niet laten liggen? Er moest hulp komen! Even dacht opa na. Dan helderde zijn bezorgd gezicht een beetje op. „Natuurlijk,” zei hij, „die moeten we erbij hebben.” Hij keerde zich naar Hermientje. „Mijnheer De Koning, die kan ons helpen. Vlug, Hermientje, ga hem vragen of hij hier wil komen. En hard, heel hard lopen.”

Dat laatste hoefde opa heus niet te zeggen! Hermientje holde, holde, zoals ze nog nooit gedaan had. Ja! mijnheer De Koning! Dat was een goede gedachte van opa geweest; dat was juist iemand die ze nodig hadden, iemand die zeker kon helpen. Zo'n grote, sterke man zou vast wel weten hoe hij oma moest optillen. Bovendien was het iemand die gewend was om zulke dingen te doen, want mijnheer De Koning was van de E.H.B.O., dat „eerste hulp bij ongelukken” betekende, wist Hermientje. Hij was ook bestuurder van een grote ziekenauto en als er ergens een ongeluk was gebeurd, werd hij altijd dadelijk geroepen. Hermientje kende hem goed; gelukkig woonde hij dicht in de buurt. Ze was er in een wip. Hijgend belde ze aan en direct werd er opengedaan. Door mijnheer De Koning zelf. Hij stond voor haar met zijn servet nog in de hand en luisterde vriendelijk en geduldig naar Hermientjes wel wat verwarde verhaal, dat ze, nog met een stotende stem van het harde lopen, vertelde. Mijnheer De Koning begreep haar toch best en tot Hermientjes grote opluchting beloofde hij: „Wacht even, ik ga met je mee; 'k ben wel net aan 't eten, maar we kunnen je oma toch zomaar niet laten liggen, hè?”

In een paar tellen was hij terug. Nog geen tien minuten later

stond hij al naast mevrouw Van der Schoot, die nu stil, maar met o zo'n wit, pijnlijk gezicht nog steeds onder aan de trap lag. Met zijn zware bromstem sprak de grote man bemoedigende woordjes. „Nu maar even flink zijn. Ik zal u wel een beter plaatsje geven. Zo, zo . . . ja . . . Eén, twee . . .”

En ja hoor, mijnheer De Koning, hij kòn het! Híj kon oma dragen, helemaal naar de divan in de voorkamer. „Gelukkig,” zuchtte oma.

„Doet het nu nog zo'n pijn?” wilde mijnheer De Koning weten.

„Ja, dat wel,” fluisterde oma.

„Waar dan? Zegt u 't eens precies!”

Oma wees naar haar zij.

De mijnheer van de E.H.B.O. trok zijn gezicht in een bedenkelijke plooi. „Dat is niet zo mooi,” vond hij. Tegen opa zei hij zacht: „Ik denk toch wel, dat mevrouw haar dijbeen heeft gebroken. Ik heb zo iets wel eens eerder meegemaakt. Als ik u was, zou ik maar gauw de dokter laten komen. Ik blijf hier wel zolang tot die er is.”

Opa haastte zich naar de bureu, waar ze telefoon hadden. Heel vlug was hij weer bij oma terug. „De dokter komt zo,” zei hij geruststellend.

Hermientje had al die tijd gezwegen. Ze zat op het puntje van de divan en keek steeds van de één naar de ander.

Maar het meest keek ze toch naar oma, die af en toe kreunde en er zo echt naar uitzag. Vreselijk was het, als iemand, van wie je zoveel hield, zoveel pijn leed en je kon daar maar niets aan doen. En dan de gedachte, dat het eigenlijk háár schuld was. Daar wisten die anderen niets van; dat wisten alleen oma en zij. Maar het was geen mooi geheim, o nee! Het was een verdrietig geheim, waar ze telkens weer zo om kon beginnen te huilen . . . Het duurde toch nog lang eer de dokter kwam, vond ze. En toen die er eenmaal was . . .

„Ja, mijnheer De Koning heeft gelijk. U heeft werkelijk uw

dijbeen gebroken. En u moet zo gauw mogelijk naar het ziekenhuis, mevrouw Van der Schoot," besliste de dokter in die paar minuten.

„Hebt u de ziekenauto vrij, mijnheer De Koning?"

„Ja, dokter, hij staat in de garage."

„Dan zou ik zeggen: meteen maar weg," vervolgde de dokter.

„Maar . . . dat gáát toch zo maar niet . . ." Met grote ogen van schrik staaarde oma opa aan. „Ik kán niet zo ineens hier vandaan. Hoe moet . . . hoe kunnen . . ." hakkelde ze. „En mijn kleindochtertje, Hermientje, die kan toch niet . . ."

„Mevrouwetje, maakt u zich maar geen zorgen," suste de dokter. „Alles zal heus wel terechtkomen. U moet nu naar het ziekenhuis; daar is werkelijk niets aan te doen."

„O!" riep Hermientje, „o, oma, wat èrg!"

En toen ze zag, dat in oma's ogen tranen blonken, kwamen ook bij haar weer de waterlanders.

„Kom, een flinke meid zijn." De hand van mijnheer De Koning lag op haar^dschouder. „Niet schreien. Ben je mal? Je wilt toch ook graag, dat je oma gauw weer beter wordt? Er gebeuren heus wel grotere ongelukken, hoor," troostte hij. „En beter worden, helemaal echt beter, kan ze alleen maar in het ziekenhuis. Ga jij maar eens vlug wat spullen bij elkaar zoeken. Kun je dat? Een nachtpon en zo?"

„Kam en borstel en wat ondergoed," hielp de dokter, „en een stelletje washandjes ook nog. Doe het allemaal maar in een kofertje. Laat maar eens zien hoe een kranige kleindochter je grootmoeder heeft."

Hermientje verdween met gebogen hoofd. Of ze dat kon? Ja zeker, kon ze dat. Ze wist de weg wel in oma's linnenkast! Toen ze ervoor stond en de deur opendeed, wáár keek ze toen het eerst naar? Daar lagen ze, de tafellakens, waarvan ze er één had moeten halen daarstraks. Als zij dat toen gedaan had, zou nú niet . . . Alles haar schuld. Nu er niemand was voor wie ze zich

„groot” hoefde te houden, deed Hermientje maar geen moeite, haar tranen de baas te worden. Als ze er ook aan dacht, dat ze nu tòch voor de linnenkast stond, maar nu, omdat oma door haar schuld haar been had gebroken, door haar schuld naar het ziekenhuis moest zo meteen . . . Wie weet voor hoe lang. En misschien zou ze wel nooit meer helemaal goed kunnen lopen. O! . . .

„Hermientje,” werd er van beneden geroepen. Het was opa’s stem.

„Je kunt het toch wel vinden! Waar blijf je?”

Vlug zocht Hermientje alles bij elkaar. Nog voor ze de trap af was, reed de gele ziekenauto al voor. Mijnheer De Koning met nog iemand die ze niet kende, allebei in een witte jas met blauwe biezen afgezet, stapte eruit. Griezellig ziekenhuisachtig leek dat al opeens. De beide mannen schoven een brancard naar buiten. Moest oma dáár op? . . .

Met het koffertje kwam ze de kamer binnen, juist toen oma opgetild werd en vastgegespt op de brancard.

„Daar gaat u dan,” zei de vreemde man vrolijk. En, o, heerlijk, oma glimlachte even. Heel even maar, maar Hermientje had het toch goed gezien. Verbeelde ze ’t zich of was dat lachje speciaal voor háár bestemd geweest? „Dag, kindje,” zei oma vriendelijk. „Zul je goed op opa passen?”

Hermientje sloeg haar arm om oma’s hoofd en kuste haar hartelijk.

„Dag, oma. Ik kom elke dag bij u, hoor, en, en . . .” Maar ze kon niet allemaal zeggen wat ze wel wilde. Alles ging zo gauw! Daar werd oma al in de wagen geschoven. De deur klapte dicht. Naast Hermientje stond opa. „Ik ga mee naar ’t ziekenhuis,” vertelde hij. „Hoe laat ’k terug ben, weet ik niet. Dag, meisje,” groette ook opa. Hermientje wuifde hem na en even later stond ze alleen in de gang. Wèg waren ze alle twee.

Leek het geen dróóm?

Hoe kon in zo'n korte tijd zoveel gebeuren?

Maar het wàs gebeurd! Het wàs geen droom. Ze wilde nog eens rustig over alles nadenken. Er was nu tijd genoeg voor. Nu was er geen oma meer, die haar iets kon vragen, iets waar ze geen zin in had. Nu hoefde er niet meer gedekt te worden. Het eten was . . . Wát was er met het eten? Wat rook ze daar? . . .

Hermientje rende naar de keuken. Wat een aanbrandlucht! Alles bedorven natuurlijk. Ze draaide de kraantjes van 't gas dicht. Aardappelen, appelmoes, alles aangebrand. Hoe moet je zo iets weer schoon krijgen? Zie je, daar begon het nu al! Direct miste ze oma. Oma, die altijd voor alles zorgde! Ze liet de boel maar zo staan voorlopig. Vanavond, als opa weer terug was, wisten ze misschien wel raad.

Hermientje voelde zich eenzaam en verdrietig. Met haar handen onder haar hoofd ging ze op de divan liggen en dacht hoe droevig deze zondag verliep en hoe mooi die toch begonnen was. Zulk prachtig weer. Vanmorgen met z'n drieën naar de kerk en gezellig met oma koffie gedronken, met de cake die ze sámen de vorige dag hadden gebakken. Het mooie boek, waar ze zo van genoten had. Waarmee ze niet kon ophouden, toen oma haar riep . . . Ze was, ze was toch eigenlijk een snertkind, ja . . .

Als vader dat eens wist . . . Met een schok ging het door Hermientje heen. Vader! Vader hield ook erg veel van oma, en als hij te weten kwam, dat zijn dochtertje zo iets gedaan had . . . Zou oma het hem schrijven? Zou ze het hem zelf schrijven? Misschien toch wel. Hij wilde immers altijd álles van haar weten? Hij was wel heel ver weg, maar door zijn brieven wilde hij toch dicht bij Hermientje zijn en door die brieven kende Hermientje haar vader ook eigenlijk alleen maar en, natuurlijk, uit de verhalen die opa en oma zo dikwijls over hem vertelden. En zulke móóie verhalen waren dat. O, ze geloofde wel, dat die vader van haar een heel, heel aardige man moest zijn. Ze herin-

nerde zich nog maar zo weinig van hem. Wat was ze nog klein geweest daar, in dat verre, warme land. Daar had hij haar op zijn arm gedragen, daar had ze op zijn knie paardjegereden. Dát wist ze nog. Maar haar moeder, nee, die had Hermientje nooit gekend. Die was gestorven, toen ze nog maar een baby'tje was.

„Je hebt al heel veel meegemaakt in je jonge leven,” zei oma wel eens. „Vreselijke dingen . . .” Maar eigenlijk wist Hermientje van dat vreselijke niet veel. Over de oorlog in dat vreemde land, Indonesië . . . Over het kamp, waar ze met mevrouw Berends, een vriendin van moeder, geweest was. Mevrouw Berends, die al die tijd voor haar had gezorgd en later meegenomen naar Holland, naar oma en opa. Haar „pleegmoeder” noemden ze mevrouw Berends. Maar ook dát was alweer lang geleden. Nu waren er alleen nog maar oma en opa en . . . de brieven van vader. Het was steeds weer een feest als er zo'n brief voor haar kwam. Vooral als er, wat heel dikwijls gebeurde, foto's in zaten. Zo móest ze wel van die „verre” vader gaan houden, zo móest ze zich toch wel zijn „meiske”, zoals hij haar vaak noemde, voelen. Dat hij niet echt vréemd voor haar zou zijn, daar zorgden oma en opa ook wel voor. Maar als ze vader over het ongeluk zou schrijven, wat zou dan zijn antwoord zijn? En oma was juist altijd zo echt flink! Stel je voor: iemand van al bijna zeventig jaar, die nog zelf voor alles zorgde. Zonder dienstmeisje. Was dát niet reusachtig? Opa hielp natuurlijk wel wat mee en . . . af en toe Hermientje zelf ook wel eens. Ze kon, als ze wilde, al een echt „hulpje” zijn, zei oma. Als ze wilde, ja . . . En dat oma nu weg was! Misschien duurde het wel heel lang. Gebroken benen waren heus zo een, twee, drie maar niet klaar! Hermientje streek met haar hand over haar voorhoofd. Hè, ze werd suf van al dat gepieker. Als opa nu maar niet zo verschrikkelijk lang wegbleef. O, wat was ze benieuwd naar wat hij te vertellen zou hebben!

Zou hij ook al weten, waarom oma naar boven had moeten gaan? Zou oma verteld hebben over haar onwilligheid? Ze hoopte maar van niet! Maar hij moest het toch te weten komen! Ze kon immers niet net doen of het maar een gewóón ongeluk was geweest, waar zij zelf helemaal geen schuld aan had? En, als opa het gehoord had, zou hij dan niet vreselijk boos zijn? Hij hield zoveel van oma!

In spanning wachtte ze zijn thuiskomst af. De uren kropen om. Hermientje kreeg honger. Ze zou maar een paar boterhammetjes gaan klaarmaken. In de keuken gekomen pakte ze de broodplank en sneed twee dunne sneetjes bruinbrood. Zo maar, een bordje hoefde er niet bij. Ze sloot haar ogen om te bidden. Dan bedacht ze met schaamte, dat ze nog niet eens voor oma gebeden had . . . Heel eerbiedig vouwde ze haar handen. „O, Here Jezus,” bad ze ernstig, met haar hele hart, „maakt U het toch als 't U blijft allemaal goed met oma, dat ze niet zoveel pijn hoeft te hebben en wilt U mij vergeven en me helpen om in 't vervolg minder verkeerde dingen te doen?”

En als ik bij oma kom, dacht ze verder, zal ik haar ook om vergeving vragen. Dat zou ze zeker niet vergeten!

Door het keukenraam keek opa. Hij was achterom gelopen. De sleutel van de voordeur had hij bij zijn haastige vertrek niet meegenomen. Hij zag Hermientje. Zo eenzaam zat ze daar in de keuken, met die paar boterhammetjes op de broodplank . . . Och, ze bad. Opa glimlachte. Ja, ja, dat is goed, m'n kind, knikte hij.

II

„Nee, opa, die niet!”

Hè, hè, ik ben blij, dat ik weer thuis ben.”
„Opa strekte zijn lange benen en stak de brand in zijn kromme pijpje. „Eens even op m'n gemak zitten roken.” Hij keek vriendelijk naar Hermientje. „Wat zeg jij, kind?”

Hermientje knikte stilletjes.

Oma heeft over mijn schuld niets gezegd, schoot het door haar heen; gelukkig, dat was een opluchting. Ze zou er nu zelf, zo gauw ze bij oma kwamen, over beginnen. En als oma dan niet boos was, zou opa het misschien ook niet zijn . . .

„Zo meteen zal ik mijn verhaal wel doen,” beloofde opa. „Ik kan me voorstellen, dat je graag alles van oma wilt weten. Maar eerst even m'n pijpje, hè? Foei, foei, wat een dag,” zuchtte hij. „Ik kan 't nog nauwelijks geloven wat er allemaal is gebeurd.” Nadenkend schudde opa zijn hoofd. „Nee, wie had dat nu vanmorgen kunnen denken, Hermientje.”

Hermientje keek opletend naar haar grootvader, die met zijn linkerhand door zijn dikke, witte haardos streek.

Dan ineens schoot het haar te binnen, dat opa ook wel eens honger kon hebben. Bereidwillig bood ze aan: „Er staat nog een pannetje met soep. Dat is 't enige dat niet is aangebrand. Zal ik dat gauw eventjes voor u opwarmen, met een paar sneetjes brood erbij? U zult toch zeker wel trek hebben?”

„Ja, graag,” antwoordde opa. „Dat jij al zo’n flinke meid bent, om daaraan te denken,” zei hij verrast. „Nu ik de grote Hermien mis om voor me te zorgen, houd ik gelukkig nog een kleine Hermientje over. Zo, mijn pijp is ook leeg,” ging hij verder. „Als jij terugkomt uit de keuken, zal ik je vertellen wat er allemaal is gebeurd nadat we met de ziekenauto zijn weggereden.”

Hermientje haastte zich om zo vlug mogelijk weer in de kamer te zijn.

En even later zat ze dan tegenover opa aan tafel en hoorde ze hoe dapper oma was geweest onderweg; dat ze zelfs nog grapjes had gemaakt. En, dat was het heerlijkste nieuws, oma had er niets van gevoeld, toen haar been, dadelijk nadat er foto’s van waren genomen, was gezet. Dat was toch een wonder, vond Hermientje! Nu lag oma op een gezellig klein zaaltje met nog vier andere dames. Nog wel vlak voor ’t raam, met het uitzicht op een mooie tuin. En oma had gezegd, dat ze ’t zo best nog een heel poosje zou kunnen uithouden.

Hermientje zuchtte maar eens van opluchting, toen opa was uitgepraat. Bij al het nare van die dag waren nu toch ook weer lichtpuntjes gekomen. Een van de heerlijkste dingen vond Hermientje wel, dat oma heus heel weinig pijn had. Dat verzekerde opa wel een paar maal. Wat waren ze daar blij om, allebei!

„Maar . . . nu wij, meiske! Wat moet er nu met ons, hè?”

Op die vraag wist Hermientje natuurlijk ook het antwoord niet.

„Er zal wel iemand moeten komen die ons een beetje met alles helpt.”

Ja, dat begreep Hermientje ook wel. Opa kon toch onmogelijk helemaal oma’s plaats innemen. En zij zelf moest immers naar school en . . . och, al zou ze nog zo haar best doen, er waren nog zo verschrikkelijk veel dingen waar ze geen verstand van had.

„Het zal een hele toer zijn om iemand te vinden,” vervolgde

opa. „Je kunt maar zo geen geschikte hulp uit de grond stampen.”

Hermientje moest lachen om die grotemensenuitdrukking. Ze zag het al! Opa, die een paar maal met zijn voet op de grond stampte en dan kwam er ineens een of andere vriendelijke juffrouw te voorschijn. „Mijnheer, kunt u mij soms gebruiken?” Hermientje voelde zich wel echt gróót die avond, toen opa zo van alles met haar besprak. Veel later dan anders ging ze naar bed. Er was ook nog zoveel te doen geweest! Maar de vuile, aanbrandende pannen, dáár had ze toch niet meer aan mogen beginnen. „Ben je mal, kind, en dat op zondag? Geen sprake van,” verbood opa. „Ik zal er wel een beetje sodawater indoen, wie weet, weekt het dan niet wat los . . .”

Wat was het vreemd voor Hermientje, nu niet welterusten gewent te worden door oma. Wat was het naar om naar oma's stoel te kijken, die wèl op z'n gewone plaats naast de theetafel stond, maar waarin oma-zelf in zo lange tijd niet zou zitten. 't Kon wel drie maanden duren, had de dokter van het ziekenhuis gezegd. Oma was al zo oud en dan genas zo iets niet meer zo vlug.

„Een ongeluk zit soms in een klein hoekje,” zeiden de mensen in zo'n geval. Maar ze moesten eens weten hoe dit ongeluk gekomen was! Door de schuld van haar, Hermientje! Het was helemaal niet prettig om dat te bedenken. Maar toch stopte ze die gedachte niet weg. Het speet haar zo verschrikkelijk! Ze voelde zich beschaamd. Ze wilde nog niet dadelijk gaan slapen. Maar och, ze was zo moe, zo vreselijk moe . . . Na tien minuten sliep Hermientje toch!

Ze hoorde niet, dat er om tien uur nog gebeld werd. Ze wist niet wie daar waren en wat er op de late avond besproken werd in „De Vier Dennen”, zoals het huis van opa en oma heette. Maar als ze het geweten had, zou ze misschien niet hebben kunnen slapen, of zeker een nare droom hebben gehad!

Het duurde voor haar nog tot de volgende morgen vóór ze wist wat er door opa en de visite van de vorige avond afgesproken was.

Toen vertelde opa het haar aan het ontbijt.

„Je raadt nooit, Hermientje, wie hier gisteravond nog geweest zijn,” begon opa, zorgvuldig zijn brosse beschuitje snijdend, zó, dat het niet afbrokkelde.

Hermientje schudde haar hoofd. Hoe zou ze dat kunnen weten?

„Nog na tienem. Wie kwamen daar aan? . . . De Bossen! Ze hadden van mijnheer De Koning gehoord van het ongeluk met oma en nu wilden ze meteen nog even naar ons toe. Natuurlijk allereerst om te vragen hoe 't met oma ging, maar ook . . . ook voor iets anders. Ik was erg verrast, Hermientje, dat er zo gauw al uitkomst kwam in de moeilijkheid hoe wij ons met z'n tweettes zouden moeten redden. Want weet je, zij willen ons helpen. Of liever gezegd, één van hen: hun dochter. Juffrouw Coba komt hier zolang oma in het ziekenhuis is. Zij zal voor ons de huishouding doen.”

„O, opa . . .”

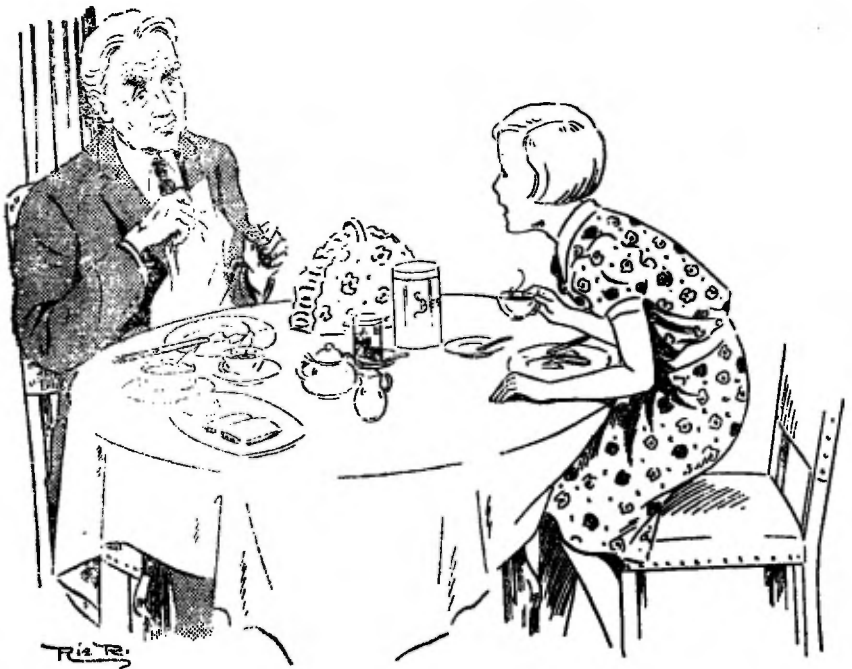
Hermientje schoof met een ruk haar stoel achteruit. Van schrik liet ze bijna haar theekopje vallen. „Opa!” riep ze. „Nee, die niet!”

Beduusd staaarde opa naar zijn opgewonden kleindochtertje.

Wat was dat nu opeens? Was het dan niet prachtig, dat die juffrouw Bos uit zich zelf aanbood hen te helpen? Hoe had hij het nu met Hermientje? Hij had nog wel gedacht, dat zij het ook een hele opluchting zou vinden. Nee, daar begreep hij helemaal niets van!

Hulpeloos keek Hermientje haar grootvader aan. Het huilen stond haar nader dan het lachen. Hoe moest ze opa alles duidelijk maken?

Met een verslagen gezicht ging ze weer zitten. Zacht zei ze: „Ik vind het zo'n akelig mens, opa.”

„Wel heb ik van mijn leven,” deed opa verbaasd. „En je kent haar nauwelijks. Zo vaak zijn de Bossen hier niet geweest. We gaan maar zo weinig met hen om en zou jij dan weten wat voor iemand die dochter is?”

„Ja, nee . . . ziet u, verleden jaar,” hakkelde Hermientje verlegen, „verleden jaar, toen we aan ’t collecteren waren voor de zondagsschool, weet u wel . . .”

„Ik weet van niks,” zei opa een beetje kribbig. Hij vond dat zijn kleindochtertje erg zeurde.

„O nee, dat weet u misschien ook niet. Ik heb ’t er wel met oma over gehad,” herinnerde Hermientje zich. „We kwamen daar toen aan de deur met ons busje, Hanneke en ik; op een vrijdag was het. Ik weet het nog goed. En toen had die juffrouw net de stoep geschrobd. Daar hadden wij zo gauw geen erg in. We lie-

pen er overheen en echt vuil maakten we het heus niet. We kregen niets in ons busje, maar wel een verschrikkelijk standje. Zo erg! We wisten ons geen raad. We konden er wel om huilen, zo lelijk deed dat mens tegen ons. Om zo'n paar voetstappen op een stoepje — phoe! En ze keek zo spinnijdig. We waren echt bang voor haar,” bekende Hermientje sip. „Als die hier moet komen, opa, nou, dan, dan . . .”

Ze maakte haar zin niet verder af.

„Kom, kom,” probeerde opa luchtig te doen. „Je overdrijft natuurlijk weer eens. Zo erg zal het werkelijk niet zijn. Ik vond haar gisteravond helemaal niet onvriendelijk, hoor. O nee. Zo hartelijk als ze dat aanbood om voor ons te zorgen! Dat was juist heel aardig, vind je niet? En haar moeder, die haar dan zo'n tijd moet missen, was het er ook helemaal mee eens. En mevrouw Bos is zelf ook heus niet jong meer, Hermientje. Nee, nee, je moet me niet met zulke verhalen aankomen, meisje! Niet kinderachtig blijven mokken, maar eraan denken dat wij het onmogelijk zonder hulp kunnen stellen. Dit is voor ons een prachtige oplossing.”

Hermientje zuchtte heel, heel diep. Dat opa hier nu helemaal niets van snapte! Of . . . hield hij zich maar zo, omdat hij het tegenover háár niet weten wilde? Wat praatte hij zo pas ernstig met haar, net alsof ze een groot mens was, met zulke plechtige zinnen. Zo . . . nee, zo zou oma het nooit gedaan hebben! Oma begreep haar altijd veel beter! O, wat verlangde ze nu op eens erg naar oma. Zij zou niet van die „deftige” woorden gebruiken! Wat had oma ook weer gezegd, toen Hanneke en zij die nare stoepgeschiedenis vertelden? Ja, Hermientje wist het nog wel: „Die juffrouw Coba is een best mens, maar eigenlijk een beetje griezelig netjes.” Zo zei oma dat — een beetje ernstig en ook een beetje lachend. Ze hadden dat erg grappig gevonden: griezelig-netjes! Dat zou ze dan toch ook eens tegen opa zeggen; dan kwam hij misschien wel wat meer onder de indruk!

„En . . . weet u wel hoe óma juffrouw Coba noemt?” vroeg ze. Hermientjes stem klonk wel wat triomfantelijk. Nu kon opa het eens horen — o zo!

„Wat dan?” wilde hij, nieuwsgierig gemaakt, weten. „Heeft oma dan wel eens met jou over haar gepraat?”

„Ja, toen immers . . . met die collecte.” Was hij dat nu alweer vergeten? dacht Hermientje. Hè, die opa vergat toch ook zo gauw de dingen.

„Oma zei, dat die juffrouw Coba eigenlijk een beetje griezelig netjes was!”

Kijk! Daar schrok opa toch van! Zie je wel. Hij vond het ook naar. Hij liet zo maar een grote brok beschuit in zijn thee vallen.

„Zo, zo, zei ze dat?” hoofdschudde hij. „Nou, dat is dan niet zo erg mooi, hè? Nee . . .”

Hermientje was benieuwd wat opa nog meer zou zeggen. Maar opa zweeg verder over dit onderwerp. Dat speet Hermientje wel. Pas nadat ze gelezen en gedankt hadden, begon hij er weer over.

„In ieder geval kunnen we nu niet meer terugkrabbelen. Ik heb met beide handen die hulp aangenomen en nu moeten we er ons maar zo goed mogelijk in zien te schikken. 't Zal heus nog wel wat meevallen. Ik wil die mensen niet beledigen.”

O, o, wat klonk dat allemaal plechtig! Hermientje kende opa zo haast niet. 't Leek wel alsof hij het meer tegen zich zelf zei dan tegen haar. Nee, prettig nieuws was het niet wat opa haar had verteld! Wat zag ze nu tegen die lange, lange weken zonder oma op . . . Erger nog dan gisteren, nu ze wist wie zolang oma's plaats zou innemen! Ze durfde er bijna niet aan te denken.

En toen ze die middag voor 't eerst bij oma op bezoek was en ze naast het witte ziekenhuisbed zat, was het maar een terneer geslagen Hermientje.

Oma knikte haar vriendelijk toe.

„Zit ik hier niet prachtig, zo met al die kussens in mijn rug?” vroeg ze glimlachend.

Maar Hermientje antwoordde daar niet op. Ze kon zich niet langer bedwingen. Ze wachtte niet tot opa met het nieuws voor de dag zou komen, maar haastig vertelde ze alles. Aan één stuk ratelde ze door met een hoge, vreemde stem. Ze moest haar hart uitstorten. En waar kon ze dat beter doen dan hier, bij oma? Opa zag haar bestraffend aan. Maar daar lette Hermientje niet op. Ze keek alleen maar naar oma, naar dat vriendelijke gezicht. Zacht legde oma haar hand over die van Hermientje. Op dat ogenblik wist Hermientje, dat oma haar begréép, haar angst, haar bezorgdheid . . .

„Ik ben, als ik helemaal eerlijk mag zijn, óók wel een beetje geschrokken, Freek,” zei oma.

Opa streek door zijn haar. „Nu ja,” deed hij wat onverschillig, „jullie kunnen daar nu wel zo over te keer gaan, maar ik zeg toch maar, dat het erg vriendelijk is van de familie Bos om ons niet in de steek te laten.”

„Dat is het zeker,” knikte oma. „Prachtig. Alleen . . . tja . . .”

„Toe maar, kom jij nu ook maar met een heleboel bezwaren aan,” mopperde opa. „Wees maar blij, dat je hier zo rustig kunt liggen, terwijl je huishouding in goede handen is.”

Oma's gezicht stond niet zo erg vrolijk.

„En 's avonds om zes uur gaat ze naar haar eigen huis,” praatte opa opgewekt verder. „Als er dan wat te naaien is of zo, neemt ze dat mee.”

Oma luisterde niet. „Zeg, Freek,” onderbrak ze opa, „hoor eens . . .”

In haar ogen begonnen pretlichtjes te fonkelen en haar mond trok ze in een grappig plooitje. „Je mag er anders wel op letten, dat je je pijp goed uitklopt en niet, zoals je gewoonte is, 'm overal, vol as, laat slingeren . . . En ruim alsjeblijft een beetje je

kranten op. En laat je boeken niet door 't hele huis zwerven en laat je schoenen niet in de kamer staan . . .”

„Schei nou maar uit,” weerde opa lachend af. „Ik zal heus wel een zoet jongetje zijn, zodat die juffrouw niets over me te klagen heeft. En Hermientje, nou, dat is natuurlijk ook een brááf meisje, dat heel erg haar best zal doen om niet slordig te zijn en zo . . .”

Hermientje moest lachen of ze wilde of niet. Ineens leek alles toch niet meer zo somber. Wie weet hoe 't allemaal nog meeviel. Ze nam zich voor, ervoor op te passen, dat juffrouw Coba zo min mogelijk te mopperen zou hebben en àls er eens nare dingen waren, wilde ze oma daar toch niet mee lastig vallen. Nee, als ze hier bij oma op bezoek kwam, moest ze een opgewekte Hermientje zijn. Anders kon ze maar beter wegblijven! Dan maakte ze 't oma maar moeilijk. Dat wilde ze beslist niet. De goede voornemens . . . ze stróómden Hermientjes hoofd binnen. En zo gebeurde het, dat ze flink en vrolijk afscheid nam van oma, haar vast belovend niet flauw te zijn; haar tanden op elkaar te zetten als het nodig was, zodat oma over háár niet in ongerustheid hoefde te zitten. Als beloning kreeg Hermientje een dankbare glimlach en een stevige kus.

Op de terugweg naar huis, in de bus die zo vol was, dat ze geen zitplaatsje meer kon krijgen, had Hermientje nog heel wat te piekeren.

Maar de herinnering aan oma's bekende, lieve glimlachje, haar bemoedigende handdrukje en te weten dat oma haar begreep — dat alles was iets „fijns om mee naar huis te nemen”. En niet één woord van boosheid of verwijt had ze van oma gehoord. Was dat niet heerlijk? Terwijl het toch Hermientjes schuld was, dat ze daar nu zo lag . . .

Toen Hermientje zo ver gekomen was, stokten haar gedachten. O, wat was dat erg! Nu was ze bij oma geweest — voor 't éérst nog wel, en wáárover had ze gepraat? Waar had ze 't oma las-

tig mee gemaakt? Met haar verhalen over juffrouw C6ba! In plaats dat ze op oma was toegerend en haar verteld had van haar berouw en haar verdriet om 6ma, had ze haar eigen ongerustheid over juffrouw Bos belangrijker gevonden. Zou oma nu niet van haar denken, dat ze vreselijk zelfzuchtig was geweest? Zou oma er verdriet van hebben, dat Hermientje helemaal geen vergeving was komen vragen? O, dat ze dat toch vergeten kon!

Tranen van spijt schoten in Hermientjes ogen. Zo gauw mogelijk moest ze het goedmaken. Och, die arme oma, die daar nu zo lag in dat — hoe heette die hoge boog over oma's bed ook alweer? — dat „rekverband”. Erg ongemakkelijk moest dat wel zijn om niet te kunnen liggen en je niet te kunnen bewegen zoals je zelf wou. En dan nog wel zo lang!

Zo lang zou het 66k duren, dat juffrouw C6ba . . .

Nee, nee, nu niet weer daarover beginnen! Oma-zelf was er ook wel van onder de indruk geweest. Misschien . . . heel misschien had oma niet eens gemerkt, dat Hermientje gezwegen had over iets waarover ze had horen te spreken. Misschien dacht oma nu ook wel telkens aan juffrouw Bos. Zo suste Hermientje zich zelf. Maar heel vast nam ze het besluit nu de volgende keer direct oma ernstig om vergeving te vragen.

H6, wat verlangde ze ernaar, nu nog even naar Hanneke, haar vriendinnetje te gaan. Als het maar mocht van opa. Op de fiets dan maar, want anders zou ze te laat thuiskomen. Jammer toch dat Hanneke zo ver uit de buurt woonde. Maar ze m6est nu beslist even naar haar toe . . . Gelukkig, dat ze zo'n aardig vriendinnetje had met wie ze alles fijn kon bepraten. Alles — over oma, maar ook over juffrouw C6ba, want morgen, morgenochtend om negen uur . . . dan kw6m ze!

III

Wat een moeilijkheden!

„**K**ijk eens, Hermientje, hoe je kruimelt met je koekje, en 'k heb het tafelkleed pas vanmorgen nog een goede beurt gegeven; er zaten heel wat vlekken op.”

Juffrouw Coba's ogen, achter de bril met roze randen, keken bestraffend Hermientjes kant uit. „Houd het toch boven je kopje,” liet ze er nog op volgen. „En leg die atlas nu eens even weg. Kom, dan gaan we gezellig thee drinken.”

Hermientje deed wat haar gezegd werd. Ze klapte de atlas dicht. Moest ze gezellig zijn? Toe dan maar; 't was me anders nogal een gezellige boel in „De Vier Dennen” sinds juffrouw Coba er de baas speelde . . . Ja, want zo noemde Hermientje het in haar gedachten: de-baas-spelen, over háár, maar ook zelfs over opa.

Ze merkte het best, dat opa nèt zo goed een standje kreeg als hij as morste of zijn voeten niet goed had geveegd. Maar hij lachte er maar zo'n beetje om; het leek wel of het hem niet zoveel kon schelen. Maar háár wel, hoor! Zij, Hermientje, werd echt kribbig van al de aanmerkingen die „dat mens” steeds maakte. Omdat de scheiding in haar haar niet zo recht was als een kaars of om een druppel water, die uit 't bloemenvaasje gemorst was . . . Brr, allemaal van die pietepouterige dingen, vond Hermientje. Je werd er náár van! En . . . natuurlijk mocht je dan niet brutaal zijn, kon je niet zeggen wat je ervan dacht: och,

schei toch uit — is dat nou de moeite waard? Veronderstel dat ze dat eens waagde! Nee, je stilhouden moest je. Maar, in je hart... Nee, Hermientje kon niet goed echt vriendelijk zijn tegen juffrouw Coba. En eigenlijk . . . als ze 't zich zelf eerlijk bekende, wilde ze dat ook niet. Die vreemde „baas-spielster” mocht best weten, dat zij, Hermientje, haar niet zo erg aardig vond.

Maar Hermientje wist wel, dat het niet goed was om zo te denken; dat ze dat niet mocht, dat ze juist haar best moest doen om wel vriendelijk te zijn tegen die juffrouw, die, — nou ja — wel een beetje héél precies was en zo, maar die hen toch maar kwam helpen voor zo lange tijd. Ze was toch immers, zoals oma zei, een „best mens”? Maar och, de kwade gedachten wonnen het telkens weer van de goede in Hermientjes hart. Dat kwam omdat ze niet werkelijk vocht tegen dat verkeerde!

Zwijgend dronk ze haar kopje thee uit. Onderwijl keek ze naar juffrouw Coba, die met opa zat te praten over de kruidenier, die haar, zoals ze mopperde, „niet goed behandeld had”.

Zie je wel! Alweer zo iets! Dat waren dingen die ze bij oma nooit hoorde. Maar nu had „zij” warempel ook alweer wat over de kruidenier te zeggen. Oei, en zo'n gezicht als ze daarbij zette! Net een spin! Die kleine, blauwe oogjes van juffrouw Coba achter de dikke brilleglazen, die konden steken. En dan de manier waarop ze haar mond tot een smal streepje kon maken! Nee, een lief gezicht had juffrouw Coba helemáál niet! Als je daarbij oma eens vergeleek! Oma, die zulke gezellige kuiltjes in haar wangen kreeg als ze lachte. En wat lachte oma vaak. Oma, die zulke vrolijke blauwe ogen had, die zo echt-gemeend hartelijk konden kijken . . . En wat een leuke, grijze krulletjes had ze. Oma . . . dat was een schát! Ze had het nog nooit zo goed geweten als nu, nu ze haar zo'n tijd moest missen. En wat gemakkelijk had ze 't gemaakt die ene keer, toen Hermientje naar haar toekwam met haar berouw en dat akelige gevoel van schuld. Oma had het zo goed begrepen en haar zó

echt-gemeend vergeven! Ze voelde zich veel lichter en o zo dankbaar met zo'n oma. Ook opa had niet gebromd; daar zorgde oma wel voor!

Hermientje vond het heerlijk om naar het ziekenhuis te gaan. Alleen jammer, dat ze niet, zoals ze de eerste dag beloofde, zo dikwijls kon komen. Maar dat zou te veel tijd nemen. Al dat heen en weer reizen met de bus — daar gingen heel wat kwartiertjes mee verloren. Dan zou het 's avonds veel te laat worden voor haar en kon ze haar huiswerk niet meer afkrijgen. Ze vond het verschrikkelijk jammer. Ze verlangde telkens zo naar oma. En klagen deed die lieverd nooit. Ze zat maar tevreden in haar kussens.

De andere dames op het zaaltje waren ook erg aardig. Vooral die ene, naast oma. Dat was de vrouw van een fruithandelaar en o, wat kreeg die veel heerlijke vruchten! Daarvan deelde ze iedere keer gul uit — ook aan Hermientje.

Ja, die tochtjes naar haar grootmoeder waren maar wát fijn! Zo zat Hermientje even „lekker te soezen”. Ze merkte niet eens, dat opa en juffrouw Coba het niet meer over de kruidenier hadden. Maar opeens hoorde ze haar grootvader nogal hard zeggen: „Ja, dat doen we dan maar. Dan ga ik morgenochtend met de trein van halfacht weg. Tot overmorgenmiddag. Als jij het dan werkelijk niet vervelend vindt, hier een nachtje te slapen!” „Wat? . . .” Vragend keek Hermientje naar opa. „Gaat u weg? Waar naar toe?”

„Daar hadden we het zo pas samen over. Morgen wordt m'n broer vijfenzeventig jaar en ik wilde er graag een dagje heen,” legde opa uit.

„O . . .” Hermientje wist niet wat ze hierop zeggen moest. Niets prettig vond ze het, zolang met juffrouw Coba alleen te zijn. Maar ze voelde wel, dat het niet aardig zou zijn als ze haar teleurstelling liet merken. Het was toch ook best te begrijpen,

dat opa graag naar zijn jarige broer ging. Zij kende hem ook wel, die „oom” Karel. Het was natuurlijk wel geen oom van haar — de broer van je grootvader immers! — maar ze noemde hem toch zo. Een heel aardige man. Hij had wel eens bij hen gelogeed. Maar de laatste tijd niet meer, omdat zijn ogen niet goed meer waren. Die arme oom Karel was bijna blind. Vreselijk vond Hermientje dat. Wel jammer anders, dat opa een nacht wegbleef. Bah, het vooruitzicht van een lange avond met „haar” lokte Hermientje helemaal niet aan. Maar ja . . . er was nu eenmaal niets aan te veranderen. Hoe moest het nu met oma?? . . . Daar had opa toch zeker wel aan gedacht? Zou die dan de hele dag zonder bezoek blijven? Ze vroeg het opa, die dadelijk antwoordde: „Dat komt wel in orde, hoor! Ik hoorde juist van mevrouw Moerman, dat die morgen met haar zuster naar het ziekenhuis wilde. Dus dat treft goed. Op zo'n manier kan ik helemaal rustig uitgaan.”

Opa knikte nog eens een paar maal: ja, ja, zijn plannetje zat goed in elkaar.

Hermientje had die avond voor opa's vertrek niet veel te vertellen. Ze probeerde te lezen, maar telkens werden haar gedachten afgetrokken naar „morgen”. En ze wilde daar toch heus niet zoveel over piekeren. Ze wilde er niet tegen opzien. Zo erg was het toch werkelijk niet! Flauw van haar om daarover „in de rats” te zitten!

Of ze er een voorgevoel van had, dat het die volgende dag een echte „ongeluksdag” zou zijn? . . .

Ze zaten samen aan tafel, juffrouw Coba en Hermientje. 's Morgens in de vroege was opa vertrokken.

Ze praatten niet veel, die twee. Eigenlijk was dat wel een beetje vreemd, want die Hermientje . . . Wat kon ze, zoals oma het noemde, „haar rateltje laten gaan”. Soms wel zo erg, dat 't opa

te bar werd en hij streng verbood: „Wees alsjeblieft een ogenblikje stil en éét. Straks ben je weer het laatst klaar!”

Maar nu, nu was ze wèl stil en at ze wèl.

Het smaakt wel fijn allemaal, dacht Hermientje. Juffrouw Coba kon lekker koken. Nu ja, natuurlijk niet lekkerder dan oma. Verbeeld je! Maar toch wel net zo goed en dat wilde heus heel wat zeggen! Oma vroeg altijd zo vriendelijk iedere middag: „Smáákt het?”

Dat deed juffrouw Coba niet. Misschien kwam dat, omdat ze van zich zelf wel wist dat wat zij maakte, áltijd „smaakte”.

Van op zij keek Hermientje haar eens aan. Gek eigenlijk, dat ze hier nu maar zo stilletjes met z'n tweeën zaten. Waaraan lag het toch, dat ze nu helemaal geen zin had om „haar rateltje te laten gaan”?

Haar bord was vlug leeg. Nu nog het toetje — fijn, custardvla met lange vingers! — en dan was 't alweer afgelopen. Nog geen twintig minuten waren ze bezig geweest. Zo meteen maar vlug haar huiswerk afmaken. Voor vanavond had ze gelukkig maar twee vakken; een cijfersom en een taallesje. Als dat af was, kon ze weer aan het prettige werkje beginnen: zakdoekjes omhaken voor oma. Wat zou die opkijken als ze zo'n stelletje van die mooie dingetjes kreeg, met in de hoekjes snoezige, kleine boeketjes geborduurd. Ze zou misschien haast niet kunnen geloven, dat Hermientje die zelf had gemaakt.

Zondag moesten ze af zijn. En 't was nu al vrijdag! Opschieten dus. En er ook goed aan denken nergens rommel te maken, want niets ontging aan de scherpe ogen van juffrouw Coba. Opvrijdag nog wel. Stel je voor, als juist de kamer een héle grote beurt gekregen had. Daardoor kwam het ook, dat ze pas nu, om zes uur, „warm” aten en niet, zoals anders, 's middags. „Ik wil eerst de boel afwerken,” had juffrouw Coba gezegd. Nu, „afgewerkt” was het dan ook wel! Wat glom en blonk alles. Hermientje kon maar niet begrijpen, dat dat nodig was. Elke

dag was juffrouw Coba zo druk in de weer; elke dag leek het wel een „grote beurt” te zijn — stonden de stoelen in de gang — rook het naar was en spiritus . . .

Je kon wel zien, dat ze moe was van al dat harde werken.

„Ik heb best tijd om u even te helpen met afwassen . . .”

Hermientje schrok haast een beetje van haar eigen stem, toen ze dat zo maar zo vriendelijk aanbood. Ze méénde het ook heus. Ze had ècht een beetje medelijden met die moe-gewerkte juffrouw Coba!

Verbaasde blikken gingen Hermientjes kant uit. Zoveel vriendelijkheid was juffrouw Bos niet van „dat stugge kind”, zoals ze Hermientje bij zich zelf noemde, gewend. „Graag dan,” zei ze, „als je tenminste heel voorzichtig doet en niet weer een schoteltje breekt zoals laatst.”

Hermientje schudde haar hoofd. Waarom herinnerde ze haar daar nu direct weer aan? Dat was toch niet aardig? Maar om te laten zien, dat ze ’t werkelijk goed bedoelde, stond ze, na het danken, nog vóór juffrouw Coba op om de vuile borden naar de keuken te dragen. In een wip was ze terug. „Blijft u maar gerust even zitten,” zei ze hartelijk. „Ik ruim wel helemaal alleen af. En zal ik dan meteen even water opzetten?”

Juffrouw Coba verbaasde zich over Hermientjes bereidwilligheid. Stil liet ze haar begaan. Het was wel prettig even nog uit te blazen. ’t Was me ’t dagje wel geweest vandaag! Nu de oude heer haar niet in de weg kon lopen, had ze nog eens lekker op kunnen schieten . . . Geploeterd had ze. Maar wat zag ’t er allemaal nu ook piekfijn uit! . . .

Daar was voor de tweede maal Hermientje weer. Veel stond er niet meer op tafel; de juskom nog en de messenleggertjes.

Maar toen . . .

Toen gebeurde er iets èrgs!

Vlak bij de deur gekomen struikelde Hermientje — struikelde ze over haar eigen schooltas die daar stond; de tas, die ze, zoals

wel meer gebeurde, maar gauw om een hoekje had gezet en niet op z'n plaats, naast opa's bureau.

Nu, in haar haast om 't juffrouw Coba naar de zin te maken, lette ze helemaal niet meer op die tas, dat zware, bultige ding...

„O!! . . .”

Een verschrikte uitroep van Hermientje.

„Wat gebeurt er?!” In één tel stond juffrouw Coba naast haar en zag ze wat er gebeurd was.

De juskom was uit Hermientjes handen geglipt en lag kapot op het zeil. En wat er in die juskom gezeten had — de vette jus, stroomde over dat zeil en over de rand van het vloerkleed . . .

Met ogen groot van angstige spanning keek Hermientje naar juffrouw Coba. Wat zou ze hiervan zeggen?

Even bleef juffrouw Bos sprakeloos . . . Maar toen barstte ze uit met een akelig-vreemde, schelle stem:

„Kijk nou eens!! Kijk eens wat je gedaan hebt. Sufferd! Sta daar niet zo stom. Háál wat! Vlug! Dat komt er nou van als je overal je tas laat slingeren. 't Is helemaal je eigen schuld. De juskom nog wel. Kan het ongelukkiger? Die vlekken op het zeil — dáár heb 'k nou zo hard voor gesloofd. Die smerige boel — hoe krijg ik 't ooit weer schoon?”

En toen Hermientje nog steeds niets antwoordde, schoot ze uit: „Kijk dan toch uit je ogen, meid, ááp-van-een-meid die je bent! . . .”

Hermientje keerde zich met een ruk om. Ze stond vlak tegenover juffrouw Coba. Ook boos nu, verschrikkelijk boos! Haar ogen fonkelden. Dat mens! O, dat snèrtmens, wat ging ze te keer! Dat gezicht! Die ogen! Die rooie kleur! Bah, bah! 't Was toch een òngelukje! Een echt ongelukje. Ze vond het zelf toch óók naar! Met opzet deed je toch zo iets niet . . . Ze wou nog wel, nog wel . . . O, en nu dit! . . .

Tranen kropten in Hermientjes keel. Tranen van verdriet en boosheid.

„Ik kon 't niet helpen!” riep ze. „'t Was een ongelukje! Oma, oma zou nooit . . .”

Hermientje brak haar zin af. Haar keel zat dicht opeens bij de gedachte aan oma . . .

„Nee! . . .” Juffrouw Coba schreeuwde het uit: „'t Komt door

je eigen stommigheid en je oma — laat die er maar buiten — alles wat je oma doet, is heus niet . . .”

Maar verder kwam ze niet.

Hermientje . . . ze wist niet meer wat ze deed, wat ze zei op dat ogenblik. Ze hoorde alleen maar die stem, die akelig-schrille stem van dat „mens”, dat iets wilde zeggen van oma, iets onvriendelijks, dat begreep Hermientje wel aan de klank. Hoe durfde ze! Iets zeggen van óma? O, maar dat mocht ze niet! . . . „Stil!! Mispunt! . . .”

Hermientje gilte het uit.

Als ze nú niet wegholde, dadelijk, zou ze haar nog slaan. En dat zou ze wel willen ook. Zo maar een harde klap geven op die mond, die het waagde oma te noemen op zo'n manier . . .

En ze holde weg . . . de deur met een knallende slag achter zich dichtsmijtend. Met gloeiende wangen en brandende ogen rende Hermientje voort. Waar naar toe? Naar Hanneke! Zo hard ze kon!

„Wat is er met jou?”

Hanneke ging beduusd een eindje achteruit, toen ze, op Hermientjes harde bellen, opendeed. „Wat zie jij er raar uit!”

Hermientje gaf geen antwoord. Pas toen ze in de kamer was en zo maar ergens op een stoel neerplofte, deed ze, opgewonden, het hele verhaal.

Hanneke wist niet wat ze met haar vriendinnetje moest beginnen. Wat was die Hermientje in de war. Maar dat was geen wonder! Als je ook pas zo iets beleefd had! Zo iets vreselijks! „Riep je dat? Mispunt? Hoe durfde je . . . Maar 't is ook een mispunt,” gaf ze Hermientje gelijk. „Wat ga je nu verder doen?”

„Natuurlijk niet weer naar huis,” zei Hermientje beslist. „Wat denk je, zou ik hier kunnen blijven?”

„Ik weet 't niet,” kwam 't wel een beetje aarzelend van Han-

neke. „Er is niemand thuis. Alleen Elly. Vader en moeder zijn de hele avond weg, zie je. En Henk ook. Elly is boven op 'r eigen kamer. Weet dat mens waar je heen gegaan bent?”

„Nee, ik ben immers zo maar weggevlogen.”

„O ja. Maar,” bedisselde Hanneke, „in ieder geval blijf je toch nog een hele poos hier en dan vinden we er vast wel wat op.”

„Als je maar weet, dat ik heus niet meer terugga. Dan . . . dan blijf 'k nog liever de hele nacht op stráát,” zei Hermientje.

Bij de gedachte dááaraan, hoe ze misschien wel zielig de hele nacht op straat zou moeten rondzwerven, barstte ze in huilen uit. Met haar hoofd bonsde ze op de tafel. Ze schreide lang, met hoge uithalen.

Hanneke stond er hulpeloos bij. Ze wist niets, waarmee ze haar vriendinnetje zou kunnen troosten. Die juffrouw Coba kon je zo ineens maar niet wegtoveren . . .

„Zal ik Elly roepen?” vroeg ze zacht, haar hand op Hermientjes schouder. „Misschien weet die wel raad.”

Maar dat wilde Hermientje ook al niet. „Nee, nee,” snikte ze. „Zeg maar niks, anders stuurt die me misschien wel dadelijk weer weg.”

En — in „De Vier Dennen” . . .

Daar zat, onderuitgezakt in opa's gemakkelijke stoel, juffrouw Coba Bos. Haar gezicht was nu niet rood meer. Het was wit en heel moe. Een glaasje water stond naast haar op de rooktafel. Twee aspirientjes lagen op haar uitgespreide hand. Kom, ze zou die nu maar eens innemen. Want, o, wat had ze een hoofdpijn! Wat voelde ze zich náár!

Over de tafel lag nog steeds het tafellaken. Maar juffrouw Coba nam het niet weg. Wat hinderde dat? Niets kon haar op dit ogenblik iets schelen . . .

Als het kind — o, als die Hermientje maar niet zo weggevlogen

was, nadat ze haar die scheldnaam had toegeroepen. Ze hoorde het nog. „Mispunt!” had Hermientje geschreeuwd.

Hoe was toch alles ook alweer gegaan? De juskom, die tas, haar eigen vreselijke driftbui opeens. Die onbesuisde woorden . . . En zoals Hermientje haar bijna was aangevlogen, toen ze haar oma hoorde noemen. Wat had ze willen zeggen van mevrouw Van der Schoot? Nu, kalm geworden, wist ze het zelf niet meer. Maar wàs het dan ook niet erg geweest, dat dat onoplettende kind de juskom liet vallen? Wàs dat dan ook niet haar eigen schuld, omdat ze die tas niet had weggezet?

Ja, erg was dat wel. Maar toch . . . toch had ze daar niet zo vreselijk om mogen uitvallen, zo „razend” worden. Ja, want zó was het toch geweest.

Thuis overkwam het haar ook wel eens, een heel enkele keer, dat ze zo woedend werd opeens en daardoor haar vader en moeder verdriet deed. Ze wist het zelf wel, juffrouw Coba.

Ze kon niet hebben, dat iets, waarop ze zo hard had geploeterd, bedorven werd door de onvoorzichtigheid van anderen.

En nu — dat kleed — dat zeil — wat zag het eruit!

Misschien was het ook wel gekomen omdat ze zo moe was, misschien had ze daarom ook wel zo gedaan . . .

En waarheen dat kind nu gegaan zou zijn?

Juffrouw Coba wist het niet. Er was ook niemand aan wie ze 't kon vragen. Naar dat vriendinnetje, over wie ze 't wel eens had? Waar zou dat meisje wonen?

Als Hermientje tenminste maar niet zo lang wegbleef. Want dan hield ze het niet uit. Wat ze zou moeten zeggen en doen als Hermientje weer terugkwam, daarover dacht ze maar niet. Als het kind er maar eenmaal weer was . . .

Zo tobde juffrouw Coba.

Ze slikte de aspirientjes en legde haar hoofd achterover.

Kon ze maar even slapen, even niet aan al die moeilijkheden denken . . .

„Hé, Hermientje! Kom jij nog zo laat hier aanwaaien?”

Elly van Dorp, de grote zuster van Hanneke, stapte vrolijk op Hermientje toe, streek haar over haar gladde, lichtblonde haren en plaagde: „Had je zulke gewichtige dingen met je hartsvriendin te bepraten, dat het niet tot morgen kon wachten?” Hermientje deed moeite om een „echte” glimlach te voorschijn te brengen. Zou Elly niets gehoord hebben? Niets van die huilbui van zoëven? Gelukkig maar.

„Hoe is het met oma?” wilde Elly weten.

En Hermientje blij, dat ze nu „net of er niets was” aan ’t vertellen kon gaan, deed haar best, Elly zo goed mogelijk te antwoorden. Heel uitvoerig deed ze dat. Elly luisterde aandachtig. Zelf was ze verpleegster, dus stelde ze veel belang in wat Hermientje liet horen.

„Maar nu gaan we toch eerst even gauw voor een kopje chocola zorgen,” zei Elly, toen het vriendinnetje van haar zusje uitverteld was.

„Ha, fijn!” riep Hanneke. „Mogen we mee naar de keuken om te roeren?”

Elly vond het best. Die Elly! Dat was me toch een aardige zuster. Hanneke was eigenlijk echt rijk. Wat die wel niet allemaal had: een vader, moeder, broer en zuster . . . Het was altijd een feest als Elly een poosje thuis was en ze geen „verpleging had”, zoals dat heette. Dan kwam Hermientje dubbel graag bij de Van Dorps. Want die zuster met haar leuke grapjes vaak en haar opgewekte verhalen — daar was ze dol op. Misschien wel net zo dol als Hanneke-zelf. Elly had een heleboel van die dingen „zo-echt-wat-voor-háár”, zoals bijvoorbeeld die fijne uitstapjes die ze met z’n drieën naar de stad gemaakt hadden . . . Enig was dat. Als zij, Hermientje, zo’n grote zuster had . . . Maar ze wilde niet ondankbaar zijn. Zij had opa en oma, die zo goed voor haar waren. En vader, die wel ver weg was, maar toch haar eigen vader . . .

„Hoe is 't, Hermientje, verbeeld ik me dat nou of ben je een beetje stil vanavond?”

Daar was opeens de stem van Elly, nadat ze gezellig chocola gedronken hadden.

Hermientje schrok ervan. Hè, hoe had Elly dat nu kunnen merken? „Nee, hoor, nee, eh . . . echt niet,” hakkelde ze.

„Nee, meiske, dat maak je mij niet wijs” hield Elly vol. „Er is wel iets. Daarstraks zat je zo druk te praten en nu heb je al een heel poosje geen woord gezegd. Narigheden op school soms of . . . thuis? Kun je nogal opschieten met die juffrouw, die bij jullie de huishouding doet? Hanneke vertelde me zo iets . . .”

O, die lastige vragen van Elly!

Hermientje bloosde ervan. Het leek warempel wel of ze in je hart kon kijken.

Als ze nu toch eens alles aan Elly vertelde? Zou die het niet een beetje kunnen begrijpen? O, vast wel! En als Elly dan eens helpen kon! Hoe — dat wist Hermientje niet, maar 't zou toch ook wel fijn zijn, je hart bij een „grote” te luchten. En zonder er nog langer over na te denken kwam, met horten en stoten, Hermientjes nare verhaal.

Niet één keer onderbrak Elly haar. Ze zat maar stilletjes te luisteren. Alleen schudde ze af en toe eens haar hoofd.

„Maar kindje . . .,” zei ze ten slotte. En nog eens: „Maar Hermientje toch . . . Dat is geen kleinigheid! En weet juffrouw Bos er niets van, dat je hierheen gegaan bent? Ze zal dan nu wel ongerust over je zijn.”

„Net goed!” flapte Hanneke eruit.

Maar zo dacht Elly er niet over. „Nee, meisjes, dat gaat zo maar niet,” zei ze ernstig. „Dat mag je niet doen, Hermientje, je moet vannacht heus weer naar je eigen huis . . .”

„Maar ik — ik kan — ik wil . . .”

„Ja, ik begrijp wel, dat het moeilijk voor je is en dat je er helemaal geen zin in hebt, maar het moet toch,” hield Elly vriende-

lijk, maar beslist aan. „Ik zal je wel terugbrengen. Goed?” Daar fleurde Hermientje wel wat van op. Ja, als Elly dat zou willen, dat nam tenminste wel een heel klein beetje van de narigheid weg, maar moeilijk, ontzettend moeilijk blééf het! 't Was anders wel erg lief van Elly, dat ze mee wilde gaan. Echt iets voor háár. Nou! Maar ze zou toch heel wat liever hier, bij de Van Dorps, gebleven zijn!

„Kom, we gaan!”

Elly stond met een mantel van Hanneke voor Hermientje.

„Trek dit aan, jongedame, 't is veel te fris om nu nog in zo'n dun jurkje buiten te zijn. Zo, en dan gaan we nu maar de leeuw in zijn hol opzoeken,” grapte ze.

Hermientje lachte niet. Ja — Elly — die had makkelijk praten! Ze hoefde heus niet te doen of er niks was . . .

„Geef me maar 'n stevige arm,” zei Elly. „We zullen de pas er flink inzetten; 't is nog een hele tippel. Hoe eerder je in je eigen mandje ligt hoe beter, meiske. En ik zal nog wel 'n poosje met die juffrouw Coba praten.”

„Ja, heus?” riep Hermientje verrast. „Wat fijn, zeg!”

Waarom ze dat zo fijn vond, was Hermientje zelf eigenlijk niet duidelijk, maar ze verwachtte er heel wat van. Als Elly met iemand ging praten, al was die iemand dan ook juffrouw Coba, dan moest daar toch wel iets goeds van komen!

Ze gaf Elly een dankbaar kneepje in haar arm.

„Maar met jou ben ik ook nog niet klaar, Hermientje. Jij krijgt ook nog een beurt! Ik zal dat maar voor de volgende week be-waren, als je weer eens bij Hanneke komt. Je bent er nu te moe voor.”

Wat ze gepraat hadden, de grote zuster van Hanneke en juffrouw Bos? . . . Daarvan kwam Hermientje niets te weten.

Ze had zo graag even willen luisteren, want o, ze was zo benieuwd. Maar zij werd dadelijk naar bed gestuurd.

„Laat u háár maar vliegenvlug onder de wol verdwijnen,” zei Elly tegen juffrouw Coba, toen ze Hermientje, zoals ze dat noemde, kwam „afleveren”. „Ze valt bijna om van de slaap, ziet u wel?”

Maar zó slaperig was Hermientje toch niet geweest of ze had best gezien hoe opgelucht juffrouw Coba keek, toen Elly met haar voor dé deur stond. Wie weet, had ze heel erg in angst gezeten, toen het al zo laat werd en Hermientje nog maar steeds niet terugkwam.

Terwijl ze zich „oprolde” onder de dekens, dacht Hermientje nog eens over alles na. Hoe was ze weggevlogen! . . . Woest op „het mens”. Nee, „woest” was ze al lang niet meer. Maar „gewoon” toch ook niet. En juffrouw Coba zelf? Was die ook nog zo boos? Het had erop geleken, dat ook bij háár de ergste boosheid over was. Of zou ze alleen maar zo gedaan hebben, omdat Elly erbij was? „Wil je nog iets hebben?” had ze zelfs gevraagd. Maar dat wilde Hermientje niet. 't Was werkelijk het beste, dat ze Elly's raad opvolgde en ging slapen. Ze wist ook heus niet wat ze tegen juffrouw Coba moest zeggen. Dat ze er spijt van had? Het was dan ook wel iets heel ergs als je een „grote” voor „mispunt” uitmaakte! Dat kon je wel in boosheid naar een kind roepen, maar zo iemand als juffrouw Coba — zo oud al! Verschrikkelijk brutaal was dat. Daar hoorde ze toch wel vergeving voor te vragen, wist Hermientje; — zeggen, dat 't haar speet. Alleen . . . het spéét haar niet werkelijk; ze wilde niet zo maar weer goed worden. Dat was Hermientjes koppigheid! Hermientje was een stijfkopje. Oma had haar ook al dikwijls op het verkeerde daarvan gewezen, maar het bleef een grote fout van Hermientje. Ze wist het wel, maar maakte zich er veel te gemakkelijk af met de woorden: „Ik bèn nu eenmaal zo . . .” Ze wist ook wel Wie haar wilde helpen om tegen dat verkeerde te vechten als ze erom vroeg . . .

Hermientje vroeg er niet om, dàt was het erge!

De volgende morgen . . . Och, wat leek toen alles weer gewoon. Tenminste . . . juffrouw Coba probeerde gewoon te doen. Hermientje was bijzonder stil en gaf nog kortere antwoorden dan anders. Even keek ze verwonderd op, toen juffrouw Coba ernstig zei: „Zeg Hermientje, je zou me een groot plezier doen als je maar niet tegen je grootvader en grootmoeder zei wat er gisteren gebeurd is. Vooral je oma zal daar misschien erg over gaan piekeren. En zoveel had het ten slotte ook niet te betekenen, hè?”

„Ik zal er niets van zeggen,” beloofde Hermientje. Bij zich zelf dacht ze verder: Niet zoveel te betekenen? Nou maar — voor háár dan toch wel! „Zij” mocht dan al denken, dat het niks was . . . Goed, ze zou er tegenover oma en opa dan wel over zwijgen. Zo'n leuk verhaal was het heus ook niet. Al had ze er natuurlijk met oma toch graag over willen praten, tenminste... tenminste . . . als oma dan maar niet over haar koppigheid begon en over „vergeving vragen” en zo. Nee, het was toch werkelijk maar het beste om te doen wat juffrouw Coba vroeg. Als oma wilde weten: „Het is zeker nu toch helemaal weer goed tussen jullie en je blijft toch niet koppen, Hermientje?” wat zou ze dan moeten antwoorden? Niets zeggen dus maar!

En opa? Hij merkte niets bij zijn thuiskomst. Ach nee, opa had „uit het hoge noorden”, zoals hij zei, een heel stapeltje boeken meegebracht; boeken, die hij allemaal zo graag wilde lezen en waar hij zich helemaal in verdiepte. Opa was, wat oma vaak plagend zei, „een oude boekenwurm”. „Als jij maar je gemakkelijke stoel hebt, Freek, een boek en je pijp, merk je van alles wat er om je heen gebeurt niets,” zei oma.

Zo ging het ook nu. Dat ze die middag een nieuwe juskom hadden . . . hij merkte het niet. Dat Hermientje „haar rateltje niet liet gaan,” hij merkte het niet . . .

En zo ging alles, naar het leek, weer zijn gewone gang.

Hermientje ging, zo vaak ze kon, met Hanneke naar huis. Wel

was het een teleurstelling, dat ze Elly helemaal niet meer zag. Die kreeg plotseling weer „een verpleging” en het zou een hele poos duren eer ze weer terugkwam. Jammer! Maar . . . nu kwam ook die „beurt” niet, die ze nog van Elly zou krijgen en waarvoor ze op die ongeluks-vrijdagavond te moe was geweest. En dat speet Hermientje niet zo erg. Ze kon het wel zowat raden wat dat „beurtje” geweest zou zijn!

Ze kwam er toch maar goed af: geen vermaning van oma en nu ook niet van Elly! Zo was er niemand die het Hermientje „lastig” maakte. Of . . . het moest dat schuchtere stemmetje van haar geweten zijn, dat af en toe sprak. Maar dáár luisterde Hermientje niet naar.

IV

Zulke boffers!

Helemaal onverwachts kwam er voor Hermientje een heerlijk „uitje” in 't vooruitzicht. „Uitje” — zo noemden

Hanneke en zij de logeerpartij van twee dagen, die ze als een echte verrassing zouden hebben bij 'n oom en tante van Hanneke. 't Was echt „uit de lucht komen vallen”, dat pleziertje, en de beide meisjes genoten er van tevoren al hevig van. „Als je ouders het goedvinden en je hebt er zelf zin in, konden jullie eigenlijk best eens een weekeindje bij ons komen logeren.” Zo stelde tante Ina plotseling het plannetje voor, toen ze op een woensdagmiddag met haar man in de auto meegekomen was naar de Van Dorps.

Hermientje, die bij Hanneke haar huiswerk maakte, sloeg van pret haar vriendinnetje stevig op haar schouder, zó, dat Hanneke geschrokken uitriep: „Au! — gekkerd!”

„Maar ik vind het zo vreselijk fijn, dat ik ook mee mag,” zei Hermientje opgetogen.

„Natuurlijk,” ging tante Ina verder, „dat is juist veel gezelliger, zo met z'n tweetjes, hè? Het schoot me ineens te binnen, toen ik jullie samen zag. Van Hannekes moeder hoorde ik, dat je oma in het ziekenhuis ligt, Hermientje, en toen dacht ik: Misschien is 't wel een leuke afwisseling om eens samen uit logeren te gaan, vind je ook niet?”

Tante Ina keek glimlachend naar haar nichtje, dat met ogen, waarin blijdschap straalde, op haar toe kwam. „Ik vind het reusachtig, tante! 't Is al zo lang geleden, dat ik bij u geweest ben. En toen was 't zo heerlijk, dat herinner ik mij nog best.” „O, jij kleine vleister,” plaagde tante. „We zullen het dan nu meteen maar afspreken, wat zeg jij? Het komt prachtig uit, dat oom aanstaande zaterdag hier in de buurt moet zijn; dan kan hij jullie in de auto meenemen. Als 't weer zo prachtig is als nu, heb je meteen een mooi tochtje.”

De meisjes knikten verrukt. „Al regent het pijpenstelen, dan is het nog fijn, hè, Hermientje?” lachte Hanneke.

En zo was dan opeens dat plannetje gesmeed. De meisjes vonden, dat ze echte „boffers” waren. Je moest maar zo'n vriendelijke tante hebben, die zó iets prettigs bedacht!

Moeder was het ook dadelijk eens met het voorstel van haar zuster. Ze gunde het Hanneke maar wát graag.

Hermientjes grootvader vond het heerlijk voor zijn kleindochtertje.

„Stel je voor, dat ik dáár iets op tegen zou hebben,” zei hij. „Je gaat maar gezellig uit, hoor meiske!”

Wel was 't even een onplezierige gedachte, dat Hermientje dan die zondag niet naar oma kon. Als oma dan voor niets lag te wachten . . . Maar dat praatte opa haar vlug uit haar hoofd.

„Ik verzeker je, dat oma er juist heel blij om zal zijn als jij zo'n meevallertje hebt. Maak je daarover maar geen zorgen. Zo is oma immers, die verheugt zich er toch altijd in als anderen blij zijn?”

„Ja, dat weet ik wel, opa,” knikte Hermientje gerustgesteld.

„Aardig van die mensen,” vond juffrouw Coba, toen Hermientje het haar vertelde. En dat klonk zo hartelijk, dat Hermientje bijna . . . Maar nee, ze zei niets, ze dééd niets. Ook toen juffrouw Coba gul aanbood: „En dan kun je mijn kleine, bruine koffertje wel meekrijgen, dat is net iets voor een week-

eind," zei ze alleen maar stijf-beleefd: „O ja, dank u." Verder niets, terwijl ze toch in haar hart wel wist, dat het nu een goede gelegenheid was om óók iets hartelijks te zeggen!

„Vind je het niet juist geschikt voor je uitstapje? Je pyjama en zo kan er prachtig in," praatte juffrouw Coba weer.

Hermientje knikte alleen maar zwijgend.

Nee, dàn wist ze heel wat meer te zeggen, toen ze naast Hanneke in de auto van oom Theo zat. De hele reis — en het was niet zo'n klein eindje! — roerde ze haar bekje. Veel meer nog dan Hanneke, die dikwijls maar stil-genietend naar buiten keek. Een gezellige babbelaarster, vond oom Theo, dat vriendinnetje van zijn nichtje.

„'t Kon wel eens zijn, dat jullie eens vaker mee mogen. Als je tenminste zoet bent," zei hij lachend. „Want nu ik een rayon in jullie provincie gekregen heb, zal het wel meer voorkomen, dat ik in Hannekes buurt kom."

„Wat is dat nou voor een gek woord: rayon?" wilde Hermientje meteen weten. „Wat betekent dat?"

„Tja, hoe moet ik je dat nu uitleggen?" Oom Theo fronste nadenkend zijn voorhoofd. „Dat betekent, dat ik allerlei plaatsen in de provincie, waarin jullie wonen, moet bezoeken en bij zoveel mogelijk kruideniers zal proberen, de dingen kwijt te raken, die in de fabriek, waarvoor ik werk, gemaakt worden. Snap je het nu een beetje? Zoals jam en zo en limonade..."

„O ja. En staat daarom ook dat plaatje op de deur van de auto geschilderd, omdat die auto ook van de fabriek is?"

„Ja, juist."

Zoveel heerlijk als de beide meisjes in die enkele dagen meemaakten! Veel prettiger werd het nog dan ze hadden kunnen denken. Tante Ina wist er een echt „feest" van te maken. Ze mochten — verbeeld je! — zelf kiezen wat ze die zondag zouden

eten. 't Leek wel of ze jarig waren. Gelukkig dat hun smaak gelijk was en ze allebei het liefst bloemkool hadden. Ook met het toetje was het zo: „Chocoladevla graag, tante.”

„Mèt slagroom?” wilde tante weten.

„Slagroom? Nou, graag!” riepen ze verrukt. „Maar dat is toch eigenlijk veel te erg,” liet Hermientje er bescheiden op volgen.

„O, maar, je krijgt maar een heel klein klievertje, hoor,” lachte tante.

Hanneke, die een beetje nieuwsgierig was, ging al gauw, nadat ze gevraagd had of het mocht, een „onderzoekstocht” maken door het leuke, kleine huisje van haar oom en tante. Want al was ze hier dan ook al eens eerder geweest, ze wist toch niet zoveel meer van het huis-zelf. „Ga je mee?” vroeg ze Hermientje.

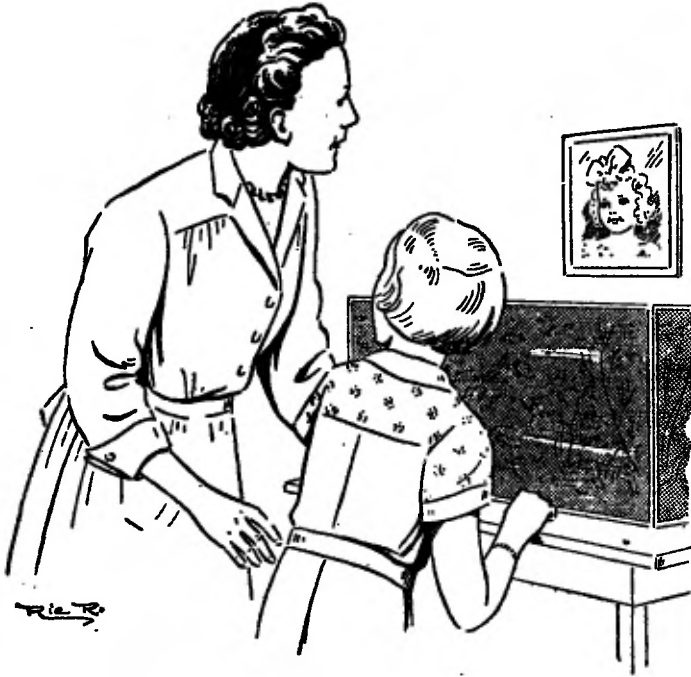
Hermientje durfde eigenlijk niet zo goed en bleef liever in de kamer. Ook daar was wel wat te zien. Al was 't alleen maar dat mooie aquarium! Vol bewondering boog ze zich erover. Enig was zo iets. Boven het aquarium hing een heel grote foto van een klein meisje met een witte vlinderstrik in het haar. Hermientje bekeek het portret aandachtig. Wat een lief gezichtje! Hermientje vond dat het meisje wel wat op tante Ina leek. Juist kwam die de kamer binnen. Ze merkte hoe haar logeetje oplettend de foto bezag. „Wat een snoesje,” zei Hermientje, zich omdraaiend.

„Ja, dat was het ook — een echte schat,” knikte tante.

„Was? . . .” Hermientje schrok. Betekende dat . . .

„'t Is ons gestorven dochtertje,” legde tante Ina zacht uit. „Ze was toch zo lief, Hermientje. Toen ze vijf jaar was, heeft de Here Jezus haar weggenomen. Je begrijpt wel, dat we haar nog vaak missen.”

Met neergeslagen ogen bleef Hermientje staan. O, wat erg! Als je zo'n lief kindje verloor . . . Verlóór? Ja, het was wel bij de Here Jezus, maar . . . maar het moest toch wel een groot ver-

driet zijn als je zo'n meisje nooit meer om je heen had, het nooit meer kon zien, nooit meer tegen haar kon praten . . .

Tante Ina legde haar hand op Hermientjes schouder. „Word er maar niet bedroefd om,” zei ze vriendelijk. „Het troost ons altijd heel erg als we bedenken, dat onze Liesje het daarboven, bij onze Hemelse Vader, veel beter heeft dan wij het haar hier ooit hadden kunnen geven.”

Hermientje bleef, ook nadat tante Ina naar de keuken gegaan was, stil en nadenkend. Het was zo moeilijk, zo onbegrijpelijk allemaal, en zeker voor een meisje als zij van nog geen twaalf jaar . . .

Maar aan tafel was de stemming weer opgewekt. Oom Theo zat vol grapjes en tante lachte vrolijk met hem en de meisjes mee.

„Zeg, hoe doen we morgen met de kerk? Gaan jullie met ons of wou je liever naar je eigen kerk?”

Om beurten keek oom de meisjes aan. Juist voor het bijbellezen kwam de gedachte aan de kerk bij hem op.

O ja, herinnerde Hermientje zich, de tante en oom van Hanneke hoorden bij een andere kerk dan zij. O, maar het leek haar wel prettig om, nu ze in een vreemde plááts waren, ook naar een vreemde kerk te gaan. Ze aarzelde dan ook niet te zeggen: „Natuurlijk met u mee, hè, Hanneke?”

„Ja,” antwoordde Hanneke prompt.

„Dat is gauw besloten,” glimlachte tante.

„Jullie konden het nog wel eens bijzonder treffen morgen, want dan misschien . . .”

Oom Theo maakte de zin niet af. Geheimzinnig zweeg hij.

„Stt,” waarschuwde tante. „Niks zeggen, jô. Maak die kinderen alsjeblieft niet blij met niets. 't Is immers helemaal niet zeker, dat 't werkelijk gebeurt, waaraan jij denkt!”

Hermientje en Hanneke begrepen niets van dat wonderlijke gepraat. Wat deden die twee nu opeens eigenaardig. Wat hadden ze toch? Een geheim? Waarom mocht oom niet verder gaan? Wat was er niet zeker?

Ze hadden geen tijd om ernaar te vragen, want direct al begon oom te lezen.

Maar 's avonds, knus samen in het grote logeerbed, dicht tegen elkaar aan, begonnen de meisjes er toch weer over. „Snap jij dat nou? 't Lijkt wel een raadsel, hè?”

Maar de volgende dag . . . toen kwam de oplossing!

„Hoe is het, jongedames, zijn jullie haast klaar? Denk erom, over vijf minuten eten we, hoor!”

Oom Theo's vrolijke stem schalde over de overloop. Hij klopte een paar maal luidruchtig op de logeerkamerdeur.

„Ja, we komen zo! Nog even ons haar doen!” riep Hanneke.

„We zullen er wel voor zorgen, dat u niet op ons hoeft te wachten!”

„Mooi.” Fluitend liep oom de trap af. Hanneke en Hermientje keken elkaar lachend aan. „Laten we maar vlug opschieten. We hadden niet meer zo lang in bed moeten blijven, toen je tante ons straks riep,” zei Hermientje. „Maar we waren ook nog zo slaperig, hè? Hoe laat was het al eer we sliepen? Heb jij het nog elf uur horen slaan?”

Hanneke knikte.

Wat ze toch allemaal bepraat hadden, de beide meisjes? Ze wisten 't zelf nauwelijks meer. Maar gezellig was het geweest, zo met z'n tweetjes te keuvelen. Ten slotte waren ze helemaal „over hun slaap heen gekomen” en het was geen wonder, dat ze nu niet zo gemakkelijk konden opstaan. Nu moesten ze wel voortmaken. Ze „zetten er dan ook de sokken in”, zoals Hanneke zei.

Beneden zaten tante en oom al aan de ontbijttafel. Hè, gezellig! Er was in de serre gedekt en de buitendeuren stonden open. Echt feestelijk leek het allemaal, met die bloemen op tafel en dat fleurige, geborduurd laken.

„Zo, meisjes, lekker geslapen?” begroette oom hen vriendelijk. „Zeker eens fijn lang liggen praten gisteravond, niet?”

De twee vriendinnen gaven elkaar een knipoogje.

„Moeten we ver lopen naar de kerk?” ontweek Hanneke ooms vraag.

„Nee, dat gaat wel. Als je flink doorstapt, haal je 't wel in een kwartiertje.”

Tante legde een beschuit op ieders bordje en maande: „Niet te lang treuzelen nu, jongens. 't Is zo vervelend als we zo haast-je, rep-je moeten doen.”

Hermientje en Hanneke gedroegen zich, zoals oom opmerkte, „als voorbeeldige juffertjes”. Nog eerder dan hij zelf waren ze klaar met hun ontbijt.

„Zullen we samen gauw even afwassen?” bood Hermientje aan.
„En ik dan?” lachte tante. „Nee, hoor, 't is fijn dat jullie me willen helpen, maar ik kan het zelf in een wip, dat zul je zien.”
En zo was het ook; precies op tijd gingen ze de deur uit.

Het was een mooie wandeling naar de kerk. Alleen het laatste gedeelte, toen ze langs de straatweg moesten, was het opletten. In razende vaart vloog het verkeer voorbij.

„Wat is het hier verschrikkelijk druk!” riep Hermientje. Ze kon zich bijna niet verstaanbaar maken door al het lawaai dat de auto's en motoren maakten. „Moeten we nog oversteken ook?” Oom schudde zijn hoofd. Nee, kijk maar, daar is de kerk immers al, daar tussen die bomen.”

Ja, nu zagen de meisjes het ook.

„'t Is zeker al een oude?” wilde Hermientje weten, toen ze dichterbij gekomen waren.

„O ja, al meer dan vijfhonderd jaar heeft hij hier gestaan,” wist oom te vertellen.

Dat vond Hermientje geweldig. Dus dit was nu zo'n echte „oude dorpskerk”, waarvan je wel eens las. Een kerk met een echte, eigen geschiedenis. En geschiedenis, dat was iets, waar Hermientje dol op was. Daarvoor haalde ze op school steeds de hoogste cijfers. Alles wat „eeuwen” bestaan had, bewonderde ze. Opa had haar dikwijls meegenomen naar een of ander museum als ze in een grote stad waren. O, en als Hermientje dan zo'n oude, gescheurde vlag zag, van heel, heel vroeger . . . dan dacht ze daarbij wat die vlag had meegemaakt. Als die eens kon vertellen . . . Of een oud harnas, waarin vroeger, eeuwen geleden, werkelijk iemand gestreden had . . . Van al zulke dingen genoot Hermientje. En nu zo'n oude kerk!

Hanneke lette daar zo niet op; die had eigenlijk helemaal geen bewondering voor „geschiedenis”. Brr — en dan die nare jaartallen. Ze begreep niet hoe haar vriendinnetje dáár nu wat aan kon vinden.

Vol verwachting stapten de meisjes achter oom Theo's brede rug de kerk binnen. „Hoe zou het er hier uitzien?” vroeg Hermientje zich af. Nee, maar! Wat ècht! Net een plaatje! Die vreemde banken aan beide kanten, met dákjes erboven, verbeeld je! Ze wist niet, dat er zulke banken bestonden! En . . . wat waren dat toch voor grote borden, die aan de witte muren hingen? Waren ze van hout? Familiewapens leken het wel. Ja, zo was het ook. Allemaal lange namen stonden erop. Hermientje kon zo vlug niet alles in zich opnemen. Als ze weer naar huis gingen, zou ze heel wat te vragen hebben.

Opeens ontdekte ze nog iets. Als je hier door de kerk liep, wandelde je over grafstenen. Dus het was wáár wat ze daarover wel eens gelezen had. Nu ging ze zelf zo maar over graven heen. Een raar idee eigenlijk . . .

„Hier zijn onze plaatsen,” wees tante Ina. „Gelukkig, nog twee vrij hiernaast ook. Nu kunnen we meteen gaan zitten, want de lichtjes zijn al aan.”

Hermientje begreep niet goed wat tante bedoelde. Lichtjes? O ja, daar zag ze er twee. Rode lampjes, die op zij van de preekstoel brandden. En mochten ze dáárom nu gaan zitten? Er was heel wat voor Hermientje om over na te denken.

Eens even kijken. Waar bleef Hanneke nu? Kwam die niet naast haar zitten? Nee, die bleef bij oom. Zij had fijn een hoekplaatsje. Dat trof ze, want dat had ze altijd zo graag.

Het orgel zweeg en de dominee kwam. Een lange, jonge man. Langzaam ging hij de hoge preekstoel op. Even was het heel stil. De dienst zou beginnen.

Maar wat was dát? . . .

Kwam daar nog iemand binnen?

In de stille kerk was het geluid van voorzichtige voetstappen over de stenen vloer.

Hermientje keek niet om. Een dame in een zwart mantelpak ging vlak langs haar. Achter haar nòg een dame.

Och, en al de plaatsen waren hier vooraan al bezet, dacht Hermientje. Wat vervelend voor die twee. Nu moesten ze misschien weer helemaal naar achteren teruggaan.

Iedereen scheen op hen te letten. Zouden ze toch nog een plekje vinden?

Maar dat was . . .

Van spanning hield Hermientje plotseling haar adem in.

Die ene dame . . . Kòn dat? . . .

Ja, o ja, het was de koningin!! Zij zelf! Wàt een verrassing! Hermientje — ze kreeg er een kleur van. Vóór tante Ina langs boog ze zich naar Hanneke.

„Koningin Juliana!” fluisterde ze. „Enig, hè?”

Tante glimlachte om het opgetogen gezicht van haar logetjes. Maar vlug legde ze haar vinger op de lippen. „Ssst.”

Alsof er niets gebeurd was, zongen de mensen. Maar Hermientjes stem trilde een beetje. Dat kwam van blijdschap. Dat was nog eens een reuzebof, dat nu juist deze zondagmorgen de koningin hier in de kerk was. Ze was diep onder de indruk. Niet te geloven, zo prachtig als dat trof! Zij, die nog nooit de koningin anders had gezien dan op een foto — nu opeens zo heel dichtbij. Ze had niet kunnen dromen, dat ze zo iets zou beleven.

Dus daarom was een van die zijbanken zo mooi met groene stof bekleed . . . Ze had al gedacht, waarom dat toch kon zijn. Wel een beetje dom, vond ze het nu van zich zelf, dat ze er helemaal niet aan gedacht had, dat de plaats, waar ze logeerde, een „residentie” was. Maar nu was de verrassing dan ook des te groter. O, nu begreep ze óók ineens wat het raadseltje van oom Theo die vorige avond geweest was, ja — vást!

^ot Was voor Hermientje, alsof ze op deze zonnige zondagmorgen een heel mooi cadeautje gekregen had . . .

Hoorde ze nog wel iets van de preek?

Of lette ze alleen maar op haar, die daar in die hoge, groene

bank zat? Telkens gingen haar ogen die kant uit. Zo opzettelijk kijken, nee, dat hoorde natuurlijk niet zo. Maar ze wilde toch zo vreselijk graag „alles goed zien”. Ze zag hoe stil-eerbiedig de koningin zat te luisteren, hoe ze meezong . . . Zelfs het kantje om de koninklijke zakdoek ontging Hermientje niet . . .

Nee, van de préék zou Hermientje niet veel weten na te vertellen. Maar wel van iets anders. En dat was toch heus wel te begrijpen! Een meisje dat er al zo lang naar verlangd had, haar koningin eens echt te zien en dat nu zo onverwachts daar zo'n schitterende gelegenheid voor kreeg!

Een verrukkelijke zondag was dit. Met allemaal heerlijke dingen waar ze dankbaar voor kon zijn.

Was de dominee al klaar met zijn preek?!

Ja, hij had „amen” gezegd en de slotzang opgegeven. Hermientje schrok ervan. Ze had dan toch maar slecht opgelet; dat was niet zoals het hoorde. Zou het met Hanneke net zo gegaan zijn? Ze luisterde nu eerbiedig hoe de dominee de zegen uitsprak. Hij breidde zijn armen wijd uit. Een vonkje zonlicht schitterde in het goud van de ring die hij aan een vinger droeg.

Toen Hermientje haar ogen weer opende, keek ze nieuwsgierig om zich heen; wat zou er nu gebeuren?

Waarom was er niemand die zijn bank uitging? Wachtten alle mensen op de koningin?

Ja, als eersten verlieten de twee dames de kerk, de koningin en haar hofdame. Ze liepen op het smalle paadje tussen de zijbanken en de middenrijen. Ze gingen vlak langs Hermientje, die, als ze gewild had, met een kleine beweging van haar hand hen had kunnen aanraken.

Hermientje keek met grote, stralende ogen toe. Ze zuchtte eens diep.

Achter haar klonk, zacht-plagend, tante Ina's stem: „Heb je 't zo zwaar, kindje?”

Ook oom Theo lachte om Hermientjes verrukte gezicht. Je hoefde niet te vragen of ze het een verrassing gevonden had. En Hanneke? Ook zij was opgetogen, al was ze dan niet zó in de wolken als Hermientje. 't Was toch voor beiden een heerlijke, onvergetelijke morgen geweest.

Hermientje raakte op de terugweg niet uitgepraat en . . . uitgevraagd. Gelukkig dat oom Theo de geschiedenis van die oude kerk goed kende, zodat hij zijn leergierige logee heel wat kon vertellen. Zelfs van die grote, houten borden langs de wand wist hij, dat heel vroeger adellijke mensen ze daar hadden laten hangen, waarvoor ze dan twaalf gulden in een jaar moesten betalen.

Hermientje knoopte het alles goed in haar oren. Dát zou ze op school ook eens allemaal vertellen. De kinderen zouden niet weten, waar ze die wijsheid vandaan had . . .

„Wat een wonderlijk idee, tante,” vond Hanneke, „dat het voor u eigenlijk niet eens zoveel bijzonders is als er mensen van 't paleis in de kerk zijn; dat kunnen wij ons niet voorstellen, hè, Hermientje?”

Hermientje schudde haar gladde, blonde kopje. „Stel je voor, dat wij . . .”

„O, maar dan wende je er heus ook wel aan, hoor,” zei oom.

Hermientje kon het maar nauwelijks geloven.

„Voor mij is deze dag al zo heerlijk geweest! Als u me nou straks in de kelder stopt, vind ik dat niks erg,” zei ze vrolijk. Tante en oom lachten. „Je zou toch raar opkijken als we het werkelijk deden! Je moet ook nog wat dankbaarheid overhouden voor de rest van de dag, juf.”

„O, maar ik ben ook erg dankbaar,” haastte Hermientje zich te zeggen. „Voor alles. Om bij u te zijn en . . . en . . . nou ja, het is zo fijn allemaal, net alsof u ook mijn echte oom en tante is. Helemaal niks vreemd.”

„Ik begrijp best wat je bedoelt,” knikte tante. „Geniet jij maar, hoor kind.”

Al vroeg werd die avond de schemerlamp aangestoken.

„Houden jullie van voorlezen?” vroeg tante Ina.

De meisjes riepen daarop zo welgemeend: „Nou!” dat ze meteen glimlachend voorstelde: „Zullen we er dan maar een echte „voorleesavond” van maken?”

„Een lang verhaal?” bedelde Hanneke.

„Ja, hoor.”

Die tante Ina! Hoe wist ze nu juist datgene uit te zoeken, waar ze haar logees zo erg veel plezier mee kon doen? Ze kropen vertrouwelijk dicht naast haar op de divan; elk aan een kant.

Het was een prachtig verhaal. Alleen . . . ja, alleen wel wat droevig af en toe. De meisjes hadden soms moeite om hun tranen in te houden. Tantes stem klonk dan ook een beetje vreemd, dat hoorden ze wel. Maar schitterend vonden ze het toch. Over een kleine jongen ging het, die heel ziek werd en bijna stierf . . . Dat tante dat nu las! Tante, die toch zelf een klein meisje had gehad, dat niet, zoals de jongen uit het verhaal, beter werd, maar werkelijk gestorven was.

Telkens gingen Hermientjes ogen naar het portret van Liesje. Zelfs toen tante de laatste zin had gelezen, staarde ze nog naar dat lieve kindergezichtje.

Tante Ina sloot het boek en volgde Hermientjes blik.

„Weet je, waar ik vanmorgen in de kerk opeens aan denken moest, meisjes?” klonk ernstig haar stem.

Hanneke en Hermientje zwegen, terwijl tante verder ging: „Hoe wonderlijk en onbegrijpelijk heerlijk het voor ons wel moet zijn als we in de hemel mogen komen en daar de Grote Koning zelf zullen zien: De Here Jezus. Iedere dag. Jullie vonden het nu zo iets geweldigs, dat je onze koningin zag en ik kan me indenken, dat dat ook wat voor je betekent, maar stel je eens voor, dat je Jezus echt zult zien! Dat zal nooit „ge-

woon" worden, dat blijft iets heerlijk. Voor ons — later — hopen we en nu al voor onze kleine Liesje, die al bij Hem is . . .” Het bleef enkele ogenblikken heel stil in de kamer. De meisjes waren al groot genoeg om tante te begrijpen.

Oom Theo kuchte even. Toen stond hij op. „De kinderen moeten zo langzamerhand naar bed, Ina,” zei hij zacht. „Morgenochtend moeten ze er vroeg uit, anders kan ik ze niet op tijd thuisbrengen.”⁹²

De meisjes gehoorzaamden nog voor tante hen waarschuwde. Bij het welterusten-zeggen gaf Hermientje tante niet, zoals de vorige avond, een hand-alleen, maar ze sloeg haar beide armen om tantes hals en fluisterde hartelijk: „Welterusten en o zo erg bedankt voor alles.”

Tante Koosje

„En . . . vond je het prettig?” was de eerste vraag van juffrouw Coba, toen Hermientje die volgende middag uit school kwam. 's Morgens hadden ze maar enkele haastige woorden tegen elkaar gezegd: Hermientje was komen binnenstormen om haar schooltas en toen weer vlug met de auto van oom Theo verdwenen. „Moet het nu allemaal zo gejaagd?” wilde juffrouw Coba nog weten, maar Hermientje zei alleen: „'k Zal 't u tussen de middag wel vertellen . . .”

Juffrouw Coba schudde maar eens haar hoofd, niet begrijpend waarom 't allemaal zo op het laatste nippertje moest: niets voor háár, zulk gevlieg!

Maar ze kon ook niet weten, dat de auto van Hannekes oom onderweg zo'n lange tijd oponthoud had gehad, doordat er bij een onbewaakte overweg een ongeluk was gebeurd. Dát vertelde Hermientje later, toen ze terugkwam uit school. „Maar er waren gelukkig helemaal geen mensen gewond of zo,” liet ze er geruststellend op volgen, „'t was enkel maar een grote verhuiswagen die kantelde.”

Juffrouw Coba zuchtte opgelucht. Even daarna vroeg ze weer: „Zeg me nu eens, Hermientje, heb je plezier gehad daarginds?”

Hermientje knikte.

„Toe, laat er eens iets van horen?”

Juffrouw Coba keek heus vriendelijk-belangstellend naar haar, dat zag Hermientje wel. En zij? . . . O, zij wilde er toch eigen-

lijk ook wel graag met iemand over praten, al was die iemand dan juffrouw Coba! Opa, die een stevige verkoudheid opgelopen had, lag in bed en sliep juist een ogenblikje. Naar hem kon ze dus niet toe. En . . . ze moest toch al haar nieuws kwijt? Dan maar bij haar — „het mens”.

Maar terwijl Hermientje vertelde, was er geen enkele onvriendelijke gedachte in haar over juffrouw Coba. Het deed haar goed te merken hoe zij mééleefde met alles wat ze zei. En ze babbelde maar, honderd uit. Ten slotte begonnen haar wangen te gloeien en schitterden haar ogen . . .

Juffrouw Coba kon 't zich haast niet voorstellen, dat dit meisje, dat nu zo heerlijk-gezellig zat te praten, dezelfde stugge Hermientje was van anders. Hè, dacht ze, was ze toch maar wat vaker zo, dat kind! Aandachtig luisterde ze weer naar wat Hermientje vertelde. Toen Hermientje uitgepraat was, keek ze recht in de ogen van juffrouw Bos en . . . die ogen glansden óók, zag ze, — zó echt had ze dus meegeleefd. Nee maar, dat vond Hermientje toch fijn! Nee, nu wàs dat gezicht niet „zuur” of „spinnig” zoals ze het zo vaak vond. Juffrouw Coba had best een aardig gezicht nu . . . Zou dan toch . . . zou zij, Hermientje, dan toch óngelijk hebben met haar harde, onvriendelijke woorden als het „het mens” betrof? Al die nare, boze gedachten, waren die dan toch misschien mis geweest? Ja, maar . . . er was toch iets gebéurd! Iets wat je zo maar niet kon vergeten, toen — die middag — de juskom . . .

Weken was het al geleden, maar Hermientje wist er nog alles van. Dat zij zelf zo gescholden had — ja, want dàt was het toch geweest, toen ze juffrouw Coba dat „mispunt” toeschreeuwde — nee, dat vergat ze ook niet. Dat was heel lelijk geweest en ze had er nooit vergeving voor gevraagd. Zou juffrouw Coba het haar toch vergeven hebben? Zoals ze nu deed, zou je het wel denken.

Als ze eens een enkele keer tegenover oma onaardig of brutaal

geweest was, beloofde ze wel beterschap, vroeg ze wel of oma 't haar vergeven wilde. Waarom dan nu tegen juffrouw Coba maar steeds gezwegen? O, ze wist het wel, Hermientje, omdat zij in haar hart nog een donker plekje had, daar mokte en wrokte het nog steeds. Nee, spijt, echt eerlijk spijt over hetgeen ze gedaan had, had Hermientje nog niet. Ze wilde er ook maar niet te veel over piekeren; 't zou vanzelf wel weer allemaal in orde komen.

Het was wel gemakkelijk zo: juffrouw Coba praatte nergens over en waarom zij dan wel? Nee, zij begon ook niet weer over de „oude narigheid”!

Juffrouw Bos was naar de keuken gegaan en kwam terug met een schoteltje, dat ze voor Hermientje neerzette. „Kijk eens, dat heb ik nog voor je bewaard, van gisteren.”

Nieuwsgierig lichtte Hermientje het dekseltje op. „Ha . . . van die lekkere caramelpudding,” zei ze blij-verrast.

In een paar minuten was het schoteltje leeg.

„Heeft 't gesmaakt?”

Juffrouw Coba vroeg het zo vriendelijk, dat Hermientje er verbaasd over was. Dat zij warempel gevraagd had hoe het smaakte! Dat was nog niet eerder voorgekomen.

„Nou — en of!” antwoordde Hermientje.

„Ja, ik dacht gisteren, dat zal er nog wel goed invallen als ze morgen thuiskomt.”

„En ik heb bij Hannekes tante ook al zo gesmuld. Nu krijg ik dubbel.”

„Dat is niets erg voor een keertje, hoor. Er is zelfs nog meer voor je. Zou je dit ook nog willen, denk je?”

Voor Hermientjes verwonderde ogen hield juffrouw Coba een schaalje met verschillende lekkernijen.

„Dat is voor bij de thee,” legde juffrouw Coba uit.

Hermientje werd er werkelijk verlegen van. Dat waren maar niet een paar gewóne snoepjes . . . nee, echte, zondagse trakta-

ties, zoals een eigengebakken zandtaartje, een koekje met „roomspul” ertussen en een paar bonbons. Nee, maar! Hermientje wist niet wat ze moest zeggen.

„Ik . . . ik vind . . . het is . . .” hikkelde ze.

„Ja, ik ken je zo langzamerhand wel een beetje,” glimlachte juffrouw Bos. „Ik weet wel, dat je van lekkere dingen houdt, meisje.”

Stil knikte Hermientje. Maar al zei ze dan ook niets, haar gedachten werkten wel! Ze kon bijna niet begrijpen, dat dit juffrouw Coba was. Dat die zó kon zijn, zo hartelijk, zo . . . net als

oma gedaan zou hebben. Maar waarom? Wáárom was ze dan toch zo heel anders opeens? Wat was er dan toch gebeurd in dat korte poosje, dat ze uit logeren was geweest? Dat was iets, waar ze nooit op had durven hopen; zo'n prettige ontvangst in „De Vier Dennen”.

„Een best mens . . .” had oma haar genoemd. Zou dan tòch? . . . Hermientje begon het haast te geloven. Hier zat ze nu, echt gezellig, en tegenover haar iemand, die ze „niet uit kon staan”, zoals ze tegen Elly, Hannekes zuster, gezegd had. Viel het met dat „niet-uit-staan” toch niet een beetje mee? Dat was iets anders dan de thuiskomst die ze zich had voorgesteld. Ze had er juist zo tegenop gezien na die heerlijke dagen weer bij „haar” terug te komen.

Van op zij keek ze naar juffrouw Coba, die, met een glimlach om haar lippen, naar buiten zat te staren. Waar ze wel aan mocht denken? Het leek wel of ze blij was, dacht Hermientje. En ja, er wàs blijdschap in het hart van juffrouw Coba, blijdschap omdat ze geloofde, dat het nu toch werkelijk goed ging worden tussen haar en dat „stugge kind”, die Hermientje.

En . . . dat wilde ze toch zo graag. Want juffrouw Coba, die van buiten niet zo erg aardig scheen en soms wel eens een beetje „eigenaardig” kon doen, die juffrouw Coba had toch een wàrm hart. Van binnen wàs ze niet zo „ijzig” als Hermientje dacht. Jammer dat je van dat „warme hart” soms helemaal niets kon merken. Maar na het bezoek, dat ze die zondagavond aan Hermientjes oma had gebracht, een bezoek, waarbij ze allebei veel gepraat hadden, was juffrouw Coba vastbesloten, dat het ànders moest in „De Vier Dennen”. Ze wilde haar best doen, die stille Hermientje wat vrolijker te maken en — als het kon — wat vriendelijker ook. Hoe? Door zèlf vrolijker en vriendelijker te zijn. Dàt had de oude mevrouw Van der Schoot haar geleerd. O, wat die oma allemaal niet te horen kreeg! Dingen waar ze niets van wist, waarover Hermientje zelf gezwegen

had. Maar nu kwam ze toch alles te weten. Nu had juffrouw Coba, die, omdat opa zo erg verkouden was, in zijn plaats kwam, alles verteld. Zelfs het droevige verhaal van de ruzie kreeg ze te horen; precies zoals het gegaan was. Juffrouw Coba kon het niet laten ook dit te vertellen en . . . ze deed het eerlijk, zo, dat oma ook begreep, dat Hermientje niet alléén de schuld van de narigheid had!

Was oma toen boos geworden? Had ze gemopperd?

Nee, ze zat maar stil rechtop in haar kussens en dacht even goed na voor ze juffrouw Coba antwoordde. „Malle meid,” zei ze toen, haar hoofd met de kleine, grijze krulletjes schuddend, „malle meid . . .,” net alsof juffrouw Bos nu opeens ook een klein meisje geworden was.

„Wat maken jullie 't elkaar toch onnodig moeilijk . . .” En toen was Hermientjes oma gaan praten. Oók over het verkeerde van Hermientje, die zo koppig kon zijn. En ten slotte kreeg juffrouw Coba van die wijze, oude oma de raad mee, Hermientje met vriendelijkheid en zachtheid te winnen. „Je zult eens zien hoe gauw je dat moeilijke kleindochtertje van mij veranderd hebt in een echt lieve meid,” voorspelde ze.

Zó kwam het, dat Hermientje het helemaal niet naar vond, weer thuis te zijn. Er was iets veranderd, voelde ze. Juffrouw Coba „deed maar niet alsof”, ze méénde het. Hermientje wist niet wat ze ervan denken moest.

„Zou je niet even naar boven gaan kijken of je grootvader nog slaapt?” vroeg juffrouw Coba. „Maar blijf niet te lang, want er wacht je nog een verrassing.”

„Nog meer?” riep Hermientje. „Ook voor dit?” En ze streek grappig met haar hand over haar maag.

„O nee, iets heel anders.”

Hermientje wipte vlug weg en keek om een hoekje van opa's slaapkamer. Och, hij sliep nog. Zonder geluid te maken, trok ze de deur weer dicht. Laat 'm maar lekker een dutje doen, dacht

ze. Nu hoef ik ook niet lang op de volgende verrassing te wachten. Wat dat zou zijn?

Nog nauwelijks de huiskamer weer binnengekomen, zàg ze het al. Ze vloog erop af. Hoera!! Een brief van vader! Nee, maar! Een luchtpostbrief helemaal alleen voor haar. Heerlijk.

Juffrouw Coba zei niets meer. Ze begreep wel, dat Hermientje nu graag rustig wilde lezen.

In haar eigen driehoekstoeltje liet Hermientje zich neerploffen. Ze scheurde de enveloppe open; de briefopener die juffrouw Coba ernaast had gelegd, zag ze niet. En juffrouw Bos bleef zwijgen, ook al vond ze het dan ook allesbehalve netjes om zo een enveloppe te behandelen!

Twee dunne, dichtbeschreven velletjes hield Hermientje uitgespreid op haar schoot. Wat een rijkdom, zo'n fijne, lange brief. Wat zou vader allemaal te schrijven hebben? O, van oma wist hij ook alles. Och ja, natuurlijk, ze had hem immers zelf daarover geschreven en met die luchtpost ging het zo gauw; het was al een antwoord op haar eigen laatste brief.

Hermientje las. Ze was er helemaal in. Alsof vader tegen haar praatte, zó schreef hij. Hoe zou vaders stem eigenlijk zijn? Ze wist het niet meer. Gek, dat je de stem van je eigen vader niet kende. O, soms . . . soms maakte het Hermientje wel eens een beetje bàng als ze zich indacht, dat ze toch eigenlijk maar zo'n heel klein beetje zèlf van die vader wist, dat ze het meeste van opa en oma had gehoord. En de brieven . . . Ja, maar, zoals je in je brieven was . . . was je zo wel helemaal echt? Was zìj wel het meisje zoals ze zich in háár brieven voordeed? En hoe zou vader helemaal echt zijn? Vader dacht nu natuurlijk, dat zijn dochtertje een aardig, gehoorzaam kind was. En hij moest eens weten . . . weten van zoveel dingen die helemáál niet lief waren! Dat het háár schuld was, dat oma in 't ziekenhuis lag, — dat had ze niet eens geschreven. Nee, al het minder mooie kwam vader toch maar niet te weten . . .

Voor de tweede maal las Hermientje nog eens al die fijne regeltjes over. Vaders handschrift . . . ja, dat kende ze goed!

En over een poosje, een klein poosje nog maar, zou ze hem werkelijk zien! Wat kwam dat nu al dichtbij! In de grote vakantie, over vijf weken al . . . Hermientje dacht daar weer eens, zoals ze zo dikwijls deed, ernstig over na. Dat moest toch iets geweldigs zijn als daar — eindelijk! — dan je vader voor je stond. O, ze verlangde er wel heel erg naar! Maar toch . . . toch maakte het haar ook wel wat angstig van binnen . . . en een beetje onrustig. Als ze zich dat weerzien voorstelde, begon haar hart zo maar vlugger te kloppen. Over vijf weken al! Zou oma dan alweer thuis zijn? Dat was toch wel te hopen . . .

„Allemaal goed nieuws?”

Juffrouw Coba vond, dat Hermientje maar wat ernstig keek. Er zou toch geen narigheid zijn?

„O ja,” klonk het direct opgewekt. „Vader komt al over vijf weken terug. Zou oma dan ook thuis zijn? Wat dacht u?”

„Ik denk van wel,” antwoordde juffrouw Coba. „O,” bedacht ze zich dan, „nu heb ik je nog helemaal niet verteld, dat het rekverband zaterdag weggenomen is.”

„Is het bergje verdwenen?” riep Hermientje vrolijk. „Fijn, hè? Nu komt oma misschien al heel gauw weer uit 't ziekenhuis?”

„Wie weet.”

Hermientje kon zoveel goed nieuws achter elkaar bijna niet verwerken. Zoals alles nu opeens opfleurd! Eerst al het heerlijke logeerpartijtje bij tante Ina en oom Theo — de „veranderde” juffrouw Coba — vaders brief — het blijde bericht over oma . . . Wat een massa dingen om dankbaar voor te zijn. Als ze haar avondgebed zou opzeggen, was er wel veel om voor te danken, maar . . . Ook moest er nog iets anders gebeuren. Nooit nog had Hermientje de laatste weken zo duidelijk de stem van haar hart gehoord als nu, die stem, die haar zei, het goed te maken met juffrouw Coba!

Al zo lang had Hermientje niet echt gebeden. Gauw-gauw was 't maar gegaan, gedachteloos bijna, omdat ze niet goed durfde eigenlijk. Ze wist het wel . . . een gebed van zo'n koppig kind, dat had niet veel waarde . . . Ze moest nu ook bidden voor juffrouw Coba, ook voor zich zelf, om te leren, haar „stijve hoofdje te buigen”, zoals oma haar al als klein meisje voorgezegd had. En dan . . . dan zou het ook goed komen, als ze het werkelijk wilde. O, ze had al veel eerder moeten omkeren op de verkeerde weg die ze nu liep; niet moeten wachten tot juffrouw Coba de eerste zou zijn die veranderde! Maar gelukkig — helemaal te laat was het toch niet . . .

„Heb je veel huiswerk?”

Hermientje schrok op van die vraag. Ze zat juist, alweer piekerend, haar schaalte zondagssnoepjes op te peuzelen, toen juffrouw Coba haar „wakker maakte”. Vaders brief, die mee geweest was in haar schooltas, lag op tafel. De dunne velletjes zagen er verfrommeld uit. Hermientje streek ze glad en vouwde ze netjes op. Juffrouw Coba zag het.

„Zo is het beter,” zei ze vriendelijk, „je ziet nu zelf hoe slordig zulke dunne blaadjes er van worden als je ze zo in elkaar frommelt.”

Hermientje knikte en vond het helemaal niet „vervelend”, dat juffrouw Coba die opmerking maakte.

„Of ik veel huiswerk heb?” herhaalde ze de vraag van zo pas. „Nee, helemaal niet. Ik ben er blij om, want wilt u geloven, dat ik heus erg moe ben na die „praatnacht” bij tante Ina?”

Juffrouw Coba begreep het best. „Ga maar flink vroeg naar boven, kind; je ziet er heus een beetje pips uit,” vond ze.

Hermientje maakte vlug de paar sommen en het taallesje af en veel vroeger dan gewoonlijk wenste ze opa welterusten. Met een rare, verkouden stem antwoordde opa:

„Morgen, als ik zelf wat opgeknapt ben, krijg ik nog wel 't een en ander van je te horen, hè?”

„Natuurlijk,” beloofde Hermientje.

Op haar kamertje gekomen kleedde ze zich haastig uit, glipte in haar pyjama en knielde neer voor haar bed.

Maar tóen was ze niet haastig meer! Heel eerbiedig bad ze, met woorden die werkelijk uit haar hart kwamen.

„. . . En , ik zal zelf ook erg mijn best doen om vriendelijk tegen haar te zijn en morgen — morgen vraag ik wel om vergeving, als ik durf . . .” fluisterde ze.

Hoe lang had Hermientje geslapen, toen ze wakker werd?

Het moest een geluid zijn, dat haar gewekt had, maar ze wist niet welk. Piepte er een deur? Was er iets gevallen?

Hermientje bleef, met haar ogen gesloten, liggen luisteren. 't Was vast al erg laat. Wat had ze al niet allemaal gedroomd. Ja, hoor . . . er waren wèl voetstappen. Heel dichtbij zelfs. Ze hielden stil voor haar kamertje.

Hermientje verroerde zich niet. Wat had dat te betekenen?

Heel voorzichtig werd de deur geopend, het licht aangeknipt. Tussen haar oogharen door gluurde Hermientje naar juffrouw Coba. Want zij was het, die binnenkwam. Met haar rug naar de zich slapend houdende Hermientje gekeerd, bleef ze staan voor de klerenkast. Wat ze dáár nu deed? . . . Hermientje begreep er niets van. Wát hield ze nu in haar handen? Was dat niet haar gele wintertrui? Ze kon zich niet voorstellen wat juffrouw Coba daar nu mee moest. Die trui was helemaal niet kapot, gestopt behoefde die dus niet te worden. En, 't was toch een trui voor van 't winter? Nee, ze begreep er niets van.

Juffrouw Coba draaide zich om naar Hermientjes bed. Met de trui over haar arm bleef ze even neerzien op het meisje, dat, naar ze dacht, daar zo rustig lag te slapen. En even, héél even raakte ze strelend Hermientjes haar aan . . .

Hermientje voelde het en meteen sloeg ze haar ogen op. Ze kon zich niet langer slapende houden. Ze moest nu iets doen — óók iets liefs — óók iets hartelijks — nèt als juffrouw Coba. En plotseling pakte ze die hand, die haar zo juist had gestreeld. Liefkozend legde ze die tegen haar wang. En haar ogen! . . . O, daar kon juffrouw Coba nu wel in lezen, dat Hermientje ook „anders” wilde zijn.

Het was alsof juffrouw Coba wel wat schrok, toen ze merkte, dat de „slaapster” niet sliep. Maar ze glimlachte toch. „Zo . . . was jij wàkker?”

Hermientje knikte. „Ik heb al een hele poos geslapen. Het is zeker al erg laat?”

„Nogal — ja.” Juffrouw Coba ging even op de rand van Hermientjes bed zitten. „Ga nu maar weer gauw verder dromen, hoor.”

Zorgzaam stopte ze Hermientje in.

„Wat gaat u met die trui doen?” wilde die, nieuwsgierig, weten.

„Dat had je eigenlijk niet mogen vragen en . . . ik geef je er ook nog geen antwoord op,” deed juffrouw Coba geheimzinnig.

„Je moet nog maar eventjes geduld hebben. Misschien over een dag of drie, vier . . . dan zul je 't wel begrijpen.”

„O, is 't een geheim?”

„Ja — wacht maar rustig af.”

En na vier dagen wist Hermientje wat het geheim was.

Maar dat het zo iets zou zijn, dat had ze niet kunnen denken! Die juffrouw Coba! Wat een knapperd was dat, die zo iets kon! Hermientje raakte er niet op uitgekeken en telkens zuchtte ze weer verrukt: „Wat een snoesje . . .”

Telkens weer ook bedankte ze juffrouw Coba, die met een tevreden gezicht toekeek hoe Hermientje zich in de grote spiegel van de logeerkamer steeds weer bekeek.

Wát het was, waar Hermientje zo opgetogen naar staarde? Een jumpertje! Een beeldig, lichtblauw truitje van heel fijne kantwol. Prachtig gebreid — met een fluweeltje om de hals. Het paste schitterend. Hoe die juffrouw Coba dat toch zo vlug gedaan had? Het leek wel of ze kon toveren! En zonder dat Hermientje er iets van gemerkt had. Daarom was dus die wintertrui uit de kast gehaald — voor de maat — begreep Hermientje.

„Het is dus wel naar je zin?”

Juffrouw Coba knikte haar, in de spiegel, hartelijk toe.

„’t Is reusachtig,” zuchtte Hermientje. „Ik ben er toch zo verschrikkelijk blij mee. ’k Heb nog nooit een meisje gezien met zo’n mooi truitje, heus niet. Hanneke — wat zal die er wel van zeggen, o, en oma en . . . en . . .”

Hermientje brak haar zin af. „Heeft u wel eens eerder zo iets gemaakt?” vroeg ze.

„Ja, vroeger, voor een nichtje van me, die was toen net zo’n meisje als jij nu. Maar dat is alweer een heel poosje geleden — die is al getrouwd.”

„Dat nichtje vond het zeker ook wel ’verbazend knap van u, hè?” veronderstelde Hermientje.

Juffrouw Coba lachte. „Ja, dat wel. Ze noemde die dingen, die ik voor haar maakte, „tante-Koosjes-truitjes”.”

„O,” riep Hermientje, „noemde ze u tante Kóósje? Wat klinkt dat leuk. Als ik een nichtje van u was, nou, dan zou ik vast . . .”

Hermientje zweeg opeens.

Maar juffrouw Coba vroeg glimlachend: „Wát zou je dan?”

Hermientje kreeg een kleur. Ze sloeg haar ogen neer. „O, niks, ik dacht maar wat, maar dat zult u wel gek vinden, denk ik.”

„Wat? Dat jij me dan óók „tante Koosje” zou noemen?”

Hermientje knikte.

„Maar al ben je dan geen nichtje van me, daarom mag je dat toch gerust, hoor. Ik vind het juist aardig!”

Hermientje keerde zich met een ruk om. Haar ogen straalden. Nu — nu zou ze dan toch . . . deze prachtgelegenheid mocht ze niet voorbij laten gaan . . . nu was het háár beurt!

„Heel hartelijk bedankt, tante Koosje,” fluisterde ze, „en . . . en ik heb er spijt van, dat ik zo naar tegen u geweest ben; wilt u me dat wel vergeven?”

Toen pakte juffrouw Coba Hermientjes gezicht tussen haar beide handen. „Dat heb ik toch immers al lang gedaan,” zei ze zacht, „en . . . jij mij toch óók?”

Met een prop in haar keel knikte Hermientje.

„Nou dan, wij samen, wij weten het wel, wat jij?”

Hermientje juichte: „Já, tante Koosje!” En opeens was haar verlegenheid verdwenen, durfde ze, wat ze nooit gedacht had te zullen kunnen doen. Ze tuitte haar lippen en drukte een hartelijke kus op de wang van die „nieuwe” juffrouw Coba met haar „nieuwe” naam!

VI

Wèl gemaakt!

Kijk me die oma daar eens glunderend zitten!”
„Opa, die met Hermientje juist kamer zeven, de kamer van oma in het ziekenhuis, binnenstapte, zag dadelijk, dat er iets wàs. En iets prettigs ook! Terwijl ze op oma's bed toeliepen, zei hij: „Ik geloof vast, dat je een erg plezierig nieuwtje hebt, Hermien.”

Oma lachte vrolijk haar bezoek tegen. Haar blauwe ogen glansden. „Ik ben toch zo dankbaar,” zei ze, „verbeeld je, over een week mag ik al naar huis.”

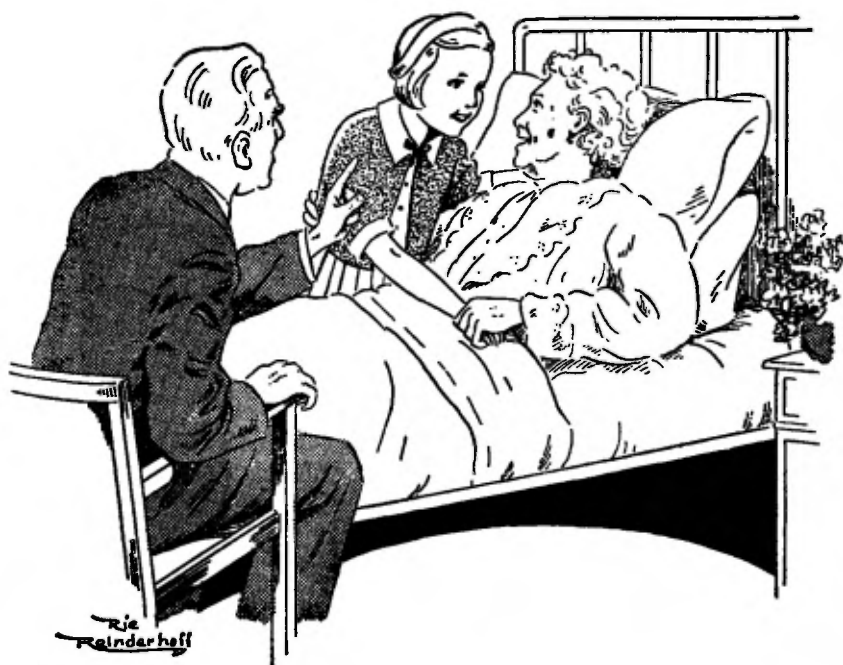
Hermientje klapte van blijdschap in haar handen. „Hoi!” riep ze zo hard, dat ze er zelf een beetje van schrok. De andere dames lachten ook al. „Over een week?! Wat heerlijk gauw!” „Gaan jullie nu eerst eens zitten, dan zal ik er rustig alles van vertellen,” stelde oma voor. Maar éérst trok ze even haar kleindochtertje naar zich toe en fluisterde: „Dus je hebt me toch wel een heel klein beetje gemist, hè?”

„Een béétje?” haalde Hermientje lang uit. „O, verschrikkelijk, oma!”

„Wat zei je daar, Hermien?” wilde opa weten. Maar oma verklapte het niet.

„Ik kan het wel raden, hoor! Zeg eens eerlijk, Hermientje, wilde oma van je horen, dat je haar gemist hebt?”

Lachend knikte Hermientje.

Plagend gaf opa zijn vrouw een tikje tegen haar wang. „Dat hoefde je niet te vragen. Dat weet je best, rakker!”

Hermientje schoot in de lach. Nee, maar! Zo grappig als dat klonk. Die opa — zei me daar zo maar „rakker” tegen oma, net alsof ze nog maar een klein meisje was. En ze keken elkaar zo erg vriendelijk aan, die twee. Of opa en oma ook van elkaar hielden! Dat hoefde je niet te vragen.

De „fruit-mevrouw” gaf Hermientje een vriendelijk knip-oogje. Op oma wijzend zei ze: „Zo blij is je grootmoeder, dat ze bij ons vandaan gaat. Je zou heus gaan denken, dat ze het hier maar slecht gehad heeft.”

Oma, die het hoorde, haastte zich te zeggen: „Slecht?! Nee, ik

heb het hier bèst gehad. Iedereen is goed voor me geweest en vooral in deze kamer hadden we 't zo gezellig, maar, . . . maar . . .”

„U hoeft ons niets te vertellen, hoor mevrouw Van der Schoot, het was natuurlijk maar een grapje.”

De „fruit-mevrouw” glimlachte. „Het spreekt immers vanzelf, dat u 't liefst thuis is; zo gaat het toch met ons allemaal? 't Zou niet zo mooi zijn als 't anders was, — wat u?”

Hermientjes blikken dwaalden weer naar het blijde gezicht van oma, naar die stralende blauwe ogen. Net de kleur van oma's bedjasje, ontdekte ze. Dat ze dat nu pas zag, na al die weken. O, ze begreep oma's dankbaarheid zo goed. Wat zou ze verlangd hebben naar „De Vier Dennen”, waar ze echt thús was. Het zou heus lang niet altijd even gemakkelijk geweest zijn in het ziekenhuis. Al klaagde oma dan ook nooit, je kon je best voorstellen, dat er wel eens dingen waren, die oma helemaal niet prettig vond. En wat zou ze opa ook gemist hebben, opa, van wie ze zoveel hield. En . . . een béetje haar zelf toch ook wel, al was het dan ook haar, Hermientjes schuld, dat ze hier zo lang had moeten liggen. Maar als oma weer beter was, helemaal beter en ze vroeg dan: „Toe, Hermientje, haal jij eens even . . .” dan zou haar antwoord niet meer zijn: „'k Zal het zó doen.” Dan zou ze altijd alles dádelijk doen.

Heel vast nam Hermientje zich dat voor.

„Kunt u over een week dan ook al helemaal goed weer lopen, oma?”

Hermientjes vraag klonk wel wat ongelovig; ze kon zich ook niet indenken, dat oma, die nu nog geen enkel keertje haar bed uit geweest was, opeens weer gewoon door huis zou kunnen lopen. Dat ging toch zo maar niet!

Oma schudde haar hoofd. „Welnee, kindje, dat zal nog wel een hele tijd duren eer we weer zover zijn. Daarover wou ik 't juist met jullie hebben. Weet je, als ik naar huis ga, zal dat wéér met

de ziekenauto zijn, net als ik gekomen ben. Want dan moet ik eerst nog minstens vier weken op bed blijven en dan, zegt de dokter, mogen we pas heel langzaam proberen te lopen. Want je moet denken, in de afgelopen maanden ben ik 't natuurlijk helemaal verleerd."

„O . . .” Hermientjes gezicht stond een ogenblik beteuterd.

„Och,” zei ze zacht. „Het duurt dus nog verschrikkelijk lang eer u weer net zo is als vroeger?”

„Kom, kom, niet zo somber,” zei opa opbeurend. „We zijn nu al lang weer blij, dat we oma weer thuiskrijgen. De rest nemen we er ook wel bij. Er zal anders nog wel heel wat te regelen zijn, Hermien,” keerde hij zich weer naar oma. „Je moet misschien wel een verpleegster hebben zolang, niet?”

Mevrouw Van der Schoot knikte. „Ja, ik heb ook al gedacht, dat dat het beste zal zijn. Coba kan toch ook niet alles doen. 't Is al mooi genoeg, dat ze ons zolang geholpen heeft — en zo góed!”

Oma's ogen zochten die van Hermientje. Onderzoekend keek ze haar kleindochtertje aan. „Hè, kindje?”

„O ja,” antwoordde Hermientje direct, „tante Koosje is best aardig.”

Oma glimlachte. „Fijn, dat jullie het zo goed met elkaar kunnen vinden; daar verheug ik me telkens weer in.”

Het bezoekuurtje vloog om. Opa schrok, toen de zuster kwam waarschuwen: „Wil het bezoek afscheid nemen? . . .”

Ze hadden nog niet eens al het nodige besproken. „Maar morgen komt er weer een dag,” troostte oma. „Dan nog zes, en dan . . . O, en dat ik dan ook thuis zal zijn als Frans komt . . .”

„Dat hebt u al viermaal gezegd, oma,” merkte Hermientje op. „Je zult het heus nog wel vaker horen, misschien wel vééertigmaal,” lachte oma. „Want daar ben ik zo vol van en . . . jij zelf toch zeker niet minder?”

„Nou,” gaf Hermientje toe. „Ik droom er bijna iedere nacht

van. Na zoveel jaren je vader te zien . . . wie zou daar ook niet vol van zijn!”

„Denk om jullie tijd,” maande oma, „anders krijg je een standje als je te lang blijft.”

Haastig verdwenen ze door de deur van kamer zeven. Nog maar enkele dagen zou dat „oma’s kamer” zijn!

En zo kwam dan weer mijnheer De Koning met zijn auto voorrijden bij „De Vier Dennen”. Maar nu niet om oma te halen, nu om haar thuis te brengen. Wat een feest!

Hermientje had er zelfs vrij van school voor gekregen, want oma zou om tien uur ’s morgens afscheid nemen daarginds. Ze mocht met opa mee in de grote wagen. Naast de nog lege brandcard stonden twee stoelen. Dat het nog zo gezellig kon zijn in een ziekenauto! Hierover verbaasde Hermientje zich. Ja, maar dat kwam, omdat ze er nu een blijde tocht mee gingen maken, daarom vond ze het „gezellig”. Anders zou ze er werkelijk niet zo over gedacht hebben! Een blijde tocht . . . waarop een blijde thuiskomst volgde. Al die bloemen die er gekomen waren voor oma . . . wát zou ze ervan opkijken. Nu kon je maar weer eens zien hoe aardig ook andere mensen oma vonden, dacht Hermientje. Bij voorbaat verheugde ze zich er al over als ze zich oma’s verwonderde gezicht voorstelde . . . „Allemaal voor mij? Maar dat is toch veel te erg! Ik word er klein onder . . .”

„Ik word er klein onder”, dat was nu echt zo’n zinnetje van oma. Dat gebruikte ze wel vaker. Ja vast, straks zou oma dat ook wel weer zeggen. Hermientje hoorde het al!

Maar . . . wát zouden oma’s woorden zijn als ze te weten kwam wie de verpleegster zou zijn, die haar ging verzorgen? . . . Dat hadden ze nog steeds geheim weten te houden. En . . . een geheim moest het nog even blijven. Het was zo heerlijk! Wat had oma er dikwijls naar gevraagd, de afgelopen week: „Wie is het? Vertel eens wat van haar? Ken ik haar? Lijkt ze aardig?”

Dan hadden ze gezwegen. Alleen verzekerde opa telkens weer, dat ze „in goede handen” zou komen. Dáár moest oma maar op vertrouwen.

De allergrootste verrassing van deze dag moest dat worden.

En . . . dat wèrd het ook!

„. . . Als ik dàt had kunnen denken, dat me hier zóveel goeds zou wachten . . .”

Oma zuchtte ervan. 't Was te veel, veel te veel heerlijkheden opeens, vond ze. Al die bloemen, al die hartelijkheid van de mensen en . . . zuster Elly! Zij was het, die de komende weken mevrouw Van der Schoot zou verzorgen. „Een wonderlijke, ongedachte zegen”, noemde oma het. Juist had Elly, Hannekes zuster, voor de eerste tijd geen „verplegingen”, en ze wilde zelf ook zo graag naar „De Vier Dennen”.

Het was niet alleen oma, die haar blijdschap hierover duidelijk liet merken. Hermientje, die dit blijde nieuws al eerder wist, was uitgelaten geweest, toen ze het hoorde. Wie op de hele wereld zou ze liever hebben dan Elly, „zuster” Elly? Toen oma dan ook met een stem, die een beetje trilde van ontroering, zei: „'t Is net een wonder,” was Hermientje het daar helemaal mee eens!

De weken die nu volgden waren voor de bewoners van „De Vier Dennen” echt goede weken.

Zuster Elly kon best opschieten met juffrouw Coba en Hermientje op haar beurt weer met allebei. Al was tante Koosje dan natuurlijk geen Elly . . . prettig hadden ze het toch met elkaar.

Toen echter de datum, waarop vader zou komen, dichtbij kwam, voelde Hermientje zich hoe langer hoe onrustiger. Blij ook, ja zeker, maar nee, helemáál blijdschap alléén was het toch niet, die haar bezighield. Ze kon zelfs niet zo goed meer slapen.

Vaak werd ze midden in de nacht wakker. Had ze weer gedroomd? Wéér over die vreemde mijnheer, die haar vader was, en . . . helemaal niet zo lief als ze gedacht had, dat hij zijn zou? Och, die Hermientje! Hoe kon ze zich toch zóveel zorgen maken? Wat was dat toch, die soms blijde, maar toch ook zo vaak angstige spanning in haar kleine hart? Was er niemand met wie ze daar eens over kon praten? Ach nee, niet met oma of opa. Ze was bang, dat die dat maar een beetje „gek” van hun kleindochtertje zouden vinden. Zij zelf waren alleen maar gelukkig bij de gedachte aan de terugkomst van hun zoon. En als Hermientje dan zou beginnen te „zeuren”?

In stilte tobde ze erover. Tot op een avond Elly het was, die haar hielp. Hermientje was even met haar meegelopen om een brief te posten en onderweg . . . toen kòn ze dat moeilijke niet meer voor zich zelf houden. Aarzelend begon ze erover. Gelukkig, Elly begreep haar dadelijk! Na die korte wandeling naar de brievenbus voelde Hermientje zich veel vrolijker. Zoals die Elly haar moed in kon spreken!

Elly had ook gezegd, dat ze vertrouwen moest hebben en . . . er ook voor kon bidden. „Geloof maar gerust, dat je Vader in de hemel het ook met je eigen vader goed zal maken. Je hoeft heus niet bang te zijn voor teleurstelling, hoor meisje!”

Hermientje keek dankbaar naar zuster Elly op. „Dus . . . het komt vast in orde, allemaal?”

„O, vast,” antwoordde Elly beslist.

Maar . . . dat het zó „in orde zou komen”! Had Hermientje dat ooit kunnen denken? Dit was nu werkelijk, zoals opa in zijn gebed gezegd had, „boven bidden en boven denken”. Wat begreep Hermientje die woorden nu goed. Veel heerlijker was het dan ze ’t zich had kunnen voorstellen. En dat ze dáár nu zo over in ongerustheid geweest was! Het leek Hermientje nu niet meer mogelijk. Wat was ze, op de dag dat vader zou aankomen,

toch een zenuwachtig, angstig klein meisje geweest, dat met een wildkloppend hart opschrok bij iedere bel die door het huis klonk. Echt „raar” van binnen had ze zich gevoeld. De anderen hadden het zelfs gemerkt, dat ze zo wit was en helemaal niet kon eten.

„Allemaal van klaar-louter-blijdschap,” zei oma.

Elly gaf haar een bemoedigend knikje. „En of ze blij is, wat jij? . . .”

Omgekropen waren die uren, waarin ze vol angstige spanning de auto afwachtte, de auto, die haar vader zou brengen.

Alleen opa was vader tot Amsterdam tegemoet gereisd. Hermientje bleef liever thuis. Ze was „een klein beetje niet lekker”, zei ze. En gelukkig kon oma dat wel begrijpen. „Het is voor mij ook veel prettiger als je me nu niet alléén laat,” zei ze.

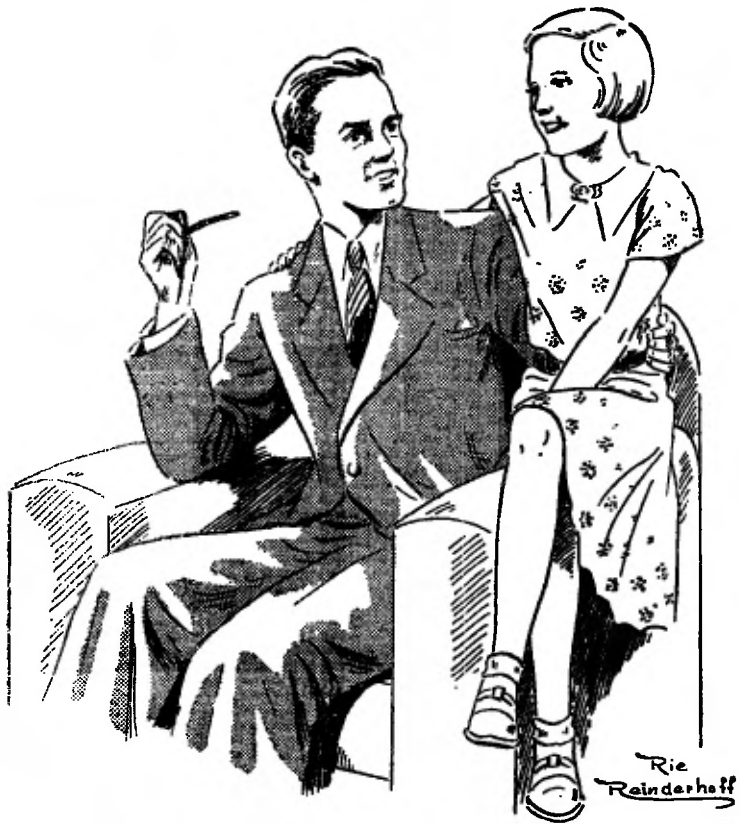
Oma bekende glimlachend: „Eigenlijk ben ik óók, net als m'n naamgenootje, een beetje niet lekker . . .”

Maar o . . . toen vader er eenmaal wàs!

Hermientjes twijfel, haar angst, het verdween allemaal als sneeuw voor de zon.

Die eerste dag al wist ze het: dit was helemaal de vader zoals ze zich die steeds had voorgesteld. Of . . . was hij toch nog niet aardiger? Teleurstellingen, waarvoor ze zo bang was geweest? Hermientje lachte er nu om.

En vréemd? O nee, een vreemde was vader niet voor haar. Het was alsof ze hem al jaren kende. Niet uit brieven alleen, maar alsof ze hem echt gekend had, zoals oma, of . . . of Elly . . . En omgekeerd was het al precies zo. Ook vader vond zijn „Hollandse meiske” helemaal niet vreemd. Ook voor hem was er enkel blijdschap en dankbaarheid. Dat zo iets bestond, werkelijk bestond! Hermientje kon er maar niet over uit. Zij nu ook een echte, levende vader . . . geen papieren meer! Een vader die bij haar hoorde, naast haar zat, die ze kon áánraken! Dat was

toch weer heel anders dan een opa of oma — hoeveel ze ook van hen hield. Je vader ... nee ... met hem kon je niemand vergelijken!

Deze vader met zijn verbazend aardige, bruine gezicht ... dat gezicht, dat ze wel kende van de foto, maar dat in werkelijkheid nog liever was ... die vader met zijn vriendelijke stem, zijn twinkelende, bruine ogen ... zo'n jonge man ook nog ... was dat geen ongelooflijk heerlijk bezit? Kon je je wel een „fijnere” indenken?

Telkens kroop Hermientje weer dicht bij hem op de leuning

van zijn stoel, vlak naast hem. Als hij zijn arm om haar heen legde, betekende dat zo echt: jij — jij bent van mij!

„Nou? Heb ik geen gelijk gehad?” fluisterde Elly haar in.

Hermientje knikte zo hard, dat haar nek er pijn van deed.

„Wat hebt Gij alles heerlijk wèlgemaakt . . .,” waren de eerste woorden van opa’s dankgebed aan tafel.

Hermientje zei het in haar hart ná: wèlgemaakt — góedge-
maakt had de Here Jezus alles!

VII

De grote verrassing

Vier gulden, vier vijftwintig, o wacht, daar is nog een „kwartje . . .”

Hermientje zat, voorovergebogen, ernstig te tellen. Vóór haar stond haar spaarpot en verspreid op tafel lagen heel wat kwartjes en dubbeltjes, ja, zelfs enkele guldens.

Vader, die over de schouder van zijn dochtertje belangstellend toekeek, wees: „Kijk, daar nog een dubbeltje en drie stuivers.” Hermientje knikte en telde weer verder. „Nu de centen, maar dat zijn er niet zo erg veel.”

Ze maakte er stapeltjes van tien van, dan kon je gemakkelijker zien hoeveel 't er waren.

„Bijna zeven gulden,” zei ze voldaan. „Op dertig cent na.”

„En die krijg je natuurlijk van mij.” Meteen al haalde vader zijn portemonnaie te voorschijn. „Alsjeblieft. Wat zullen we nu gaan kopen? Heeft oma eigenlijk wel een verlanglijstje?”

Hermientje schudde nadenkend haar hoofd. „Nee, dat is wel lastig. Telkens als 'k er oma naar vraag, zegt ze, dat ze niets weet en alles heeft wat haar hartje begeert. Maar we moeten er toch iets op vinden, hè?”

„Dat spreekt vanzelf!” vond vader. „Vanmiddag gaan we er samen eens op uit. Met de bus naar de stad. En dan moet het toch al heel raar gaan als wij met z'n tweeën niets voor oma's verjaardag ontdekken. Wat zeg jij?”

Hermientjes ogen schitterden. Wat zei vader daar? Zij samen er weer op uit? O, wat gezellig! Het was al heel wat keertjes voorgekomen, dat ze met vader was mee geweest en telkens was 't weer een echt feestje. Was eigenlijk deze vakantie niet één groot feest? Elke dag weer?

Vader, die zich zoveel met haar bemoeide en van wie ze, leek het, al meer ging houden. Vader, die elke dag bij haar was . . . „Doe het geld nu maar weer in je spaarpot. Zeven gulden . . . het is geen kleinigheid. Ik wist niet, dat ik zo'n rijke dochter had,” plaagde vader. „Ga je mee naar oma? Eens even horen hoe het vandaag met haar loopoefeningen gegaan is?”

Hermientje stak haar arm door die van haar vader. „Ik geloof, dat ze warempel nog bezig zijn met oefenen,” zei ze, toen ze voor oma's deur stonden. „Hooft u wel? Dat gestommel?”

En ja, binnenkomend zagen ze, dat oma nog druk in de weer was met haar „looprekje”. Dat „looprekje” . . . wat hadden ze daar al niet een grapjes over gemaakt in „De Vier Dennen”? Oma zelf het meest. „Och, och, dat ik achter zo'n raar ding nu weer als een klein kind moet leren lopen,” zuchtte ze. „Ik lijk wel zo'n kleine peuter, die achter een stoeltje op het ijs gezet wordt!”

„O maar, u leert het al prachtig, hoor,” prees Elly, die nu „zuster” Elly genoemd werd. „U doet goed uw best en als u zo doorgaat, mevrouw Van der Schoot, kunt u over een week of vier de trap alweer af,” voorspelde ze.

„Kind, kind,” hoofdschudde oma, „het lijkt erop of je nu de gek met me steekt. Ik kan me dat werkelijk niet indenken.”

Hermientje bleef, nog steeds gearmd met vader, even kijken naar wat oma zelf dat „malle gescharrel” noemde.

„Gelooft u echt, zuster, dat moeder over vier weken weer behoorlijk de trap af zal kunnen gaan?” vroeg vader, opeens ernstig nu, aan zuster Elly.

„Ja zeker!”

„Dan geloven wij het allemaal maar, hè?”

„O, ook al zou dat niet zo zijn, dan ben ik toch wel tevreden,” zei oma. „Stel je voor . . . zeventig jaar lang heb ik nu al een paar goede, rechte benen gehad, en zou 'k dan gaan mopperen als er eindelijk eens een kleinigheidje aan mankeerde? Welnee!” Hermientje kreeg een kleur. Ze dacht eraan hoe dit alles door haar schuld zo was gekomen. Die schat-van-een-oma, die net deed of ze dat helemaal vergeten was! . . .

„Kom, we gaan maar weer eens naar beneden.”

Vader gaf Hermientje een duwtje in de richting van de deur.

„Dag, meisjes!” groette hij lachend.

„Jullie komen vanmiddag toch een flinke, lange poos?” vroeg oma, zich omdraaiend achter haar „looprek”.

„Nee, moeder, dat doen we nu eens niet. Wij hebben wel andere dingen te doen dan bij u op visite te gaan. Wat zeg jij, Hermientje?”

Hermientje gaf vader een kameraadschappelijke knipoog.

„Maar,” zei ze troostend, „we zijn om vijf uur wel terug, hoor.”

Toch moesten ze zich nog haasten om de bus van tien voor halfvijf te halen. Dat winkelen . . . daar vloog de tijd mee om. Heerlijk was het nu ook weer geweest en gelukkig waren ze ook goed geslaagd met een cadeautje, al was het dan ook moeilijk geweest om iets uit te kiezen. Als vader haar niet zo geholpen had met zijn wijze raad, zou Hermientje heus niet klaar gekomen zijn. Ze vond het altijd zo vreselijk moeilijk als ze tussen verschillende dingen iets moest uitzoeken. Nooit wist ze dan wat het zou moeten worden. „Besluiteloos” noemde vader het. Maar nu, met hem naast haar, ging het beter. Zou oma blij zijn met wat ze voor haar hadden gekocht? O, vast wel, meende Hermientje. Zo'n prachtige, zilveren broche, die juist geschikt was voor oma's donkerblauwe „feestjurk”. „Eigenlijk

hoort hier nog een aardige broche op," had Hermientje oma eens horen zeggen, toen ze die jurk droeg. Fijn dat ze zich die woorden nog herinnerde, toen ze in een etalage van een goudsmidswinkel allerlei broches zagen liggen. Toen had ze ook opeens geweten wat het was, dat ze oma wilde geven! 't Zou wel een hele verrassing zijn, dacht Hermientje. Jammer dat het nog drie dagen duurde eer oma jarig was.

Ze zou nu zo wel op haar toe willen hollen en roepen: „Kijk eens, oma, wat we samen gekocht hebben!” Maar dat deed ze natuurlijk niet. Verbeeld je, zo'n grote meid als zij kon natuurlijk best een paar dagen een geheimpje bewaren. Zo kinderachtig was ze niet! Ze verlangde wel erg naar die dag als oma zeventig jaar zou worden. En ze waren met heel wat mensen in huis nu: zuster Elly, tante Koosje, opa, vader en zij . . .

„Wat geeft u eigenlijk aan oma?”

Hermientjes vader schrok op van die vraag. Zijn gedachten werden plotseling onderbroken. Waar hij wel zo diep over nacht?

„Ik? Ja, dat vertel ik je nog niet, juffertje. Ik weet wel zeker, dat oma er verbazend blij mee zal zijn en . . . jij ook,” liet hij erop volgen.

„Ik? Blij met een cadeau voor oma? Hoe bedoelt u dat?”

Hermientje begreep niet veel van vaders woorden en hoe ze ook probeerde het „uit te vissen”, het lukte haar niet.

„Wacht maar af,” was vaders raad. „Het is iets héérlijks!”

Dat geloofde Hermientje direct. Als ze maar naar vaders gezicht keek terwijl hij erover sprak, begreep ze al, dat het heerlijk moest zijn.

Precies om vijf uur waren ze weer thuis. Oma vroeg niet wat ze gedaan hadden of waar ze geweest waren. Raadde ze het wel? Het was o zo gezellig op de ziekenkamer.

Och . . . „zieken”kamer was het eigenlijk niet. Want ziek kon je oma niet noemen. Maar toch noemden ze die kamer maar zo. „Omdat dat verpleegstertje er de baas speelt,” zei vader plagend tegen Elly.

Die malle Elly! Ze kreeg er zowaar een kleur van, toen vader dat grapje maakte.

Hermientje lachte erom. De báás spelen? Elly? Dat was niets voor haar. Zuster Elly was immers de liefste verpleegster die er bestond? Altijd al had Hermientje dat geweten, maar nu, nu ze zo'n poos hier in huis was, merkte ze pas goed hoe aardig ze wel was. Jammer dat over een paar weken, als oma haar niet meer nodig had, zuster Elly weer zou vertrekken.

Hè, ze moest altijd in „De Vier Dennen” kunnen blijven, dacht Hermientje. Elly hóórde er zo echt helemaal bij. Vader vond haar ook erg aardig, dat kon je wel merken. En wat praatte hij vaak over zuster Elly, wat wilde hij veel over haar weten. Deze middag nog had hij gevraagd: „Jij houdt toch ook veel van zuster Elly, hè, Hermientje?” Vreemd eigenlijk, zo ernstig als vader dat vroeg. Net alsof hij het heel belangrijk vond wat ze daarop zou antwoorden. Wist vader dan nog niet hoe dol ze op Hannekes zuster was? Moest ze hem dat nog eens verzekeren? O maar, dat wilde ze best. Ze wilde vader wel vertellen, dat ze ontzettend veel van oma's verpleegster hield. „Die Hanneke is toch maar gelukkig met zó'n zuster,” vond vader. „Dat mis jij, Hermientje . . .”

En zoals vader toen gekeken had! Hermientje voelde, dat hij aan iets dacht — iets moois. Dat zag ze aan zijn ogen.

„. . . Als Elly nu eens . . .,” begon hij te zeggen. Maar toen — wat vreemd — toen maakte vader die zin niet af. Hoofdschuddend zweeg hij. Het waren wonderlijke ogenblikken voor Hermientje. Vader had haar iets willen vertellen . . . dat geloofde ze vast. Maar toch deed hij het niet. Waarom niet? Was het een geheim? Alwéér een geheim, net zoals de verrassing voor

oma? Zou het misschien . . . hetzelfde kunnen zijn? Die verrassing en . . . dit?

Och, ze kon het maar niet begrijpen. Er langer over denken hielp niet. Maar toch kwam telkens de herinnering weer boven, zag ze vaders gezicht weer voor zich, zijn blijde glimlach. Wat had dit toch allemaal te betekenen? . . .

Ze keek, terwijl ze met kleine teugjes haar limonade dronk, de kleine kring rond waarin ze zat. Opa en oma, vader en Elly, zij zelf en tante Koosje. Tante Koosje bukte zich om een klein stofpluisje van de grond te rapen. Hermientje glimlachte heel even naar oma. En opeens, zoals wel meer gebeurde de laatste tijd, kwam haar weer die nare, verdrietig-makende gedachte plagen. Zo blééf het niet altijd, zoals het nu was . . . Eerst ging Elly weg, dan tante Koosje en dan . . . vader! Maar daar wilde ze helemaal niet aan denken. Dat schoof ze steeds ver van zich af. Het deed pijn van binnen om daarbij stil te staan. Het idee dat vader weer wèg zou gaan! Ontzettend! Dat ééns de dag zou komen, waarop ze afscheid zouden moeten nemen. Was dat niet vreselijk? Nu was ze zo blij met haar eigen, echte vader, maar over een poos was ze hem weer kwijt! Hij was toch immers maar „met verlof” in Holland, zoals dat heette? Dat betekende, dat hij weer terug zou gaan naar dat verre, vreemde land. Terug . . . zonder haar . . .

Hermientje had er, 's avonds in bed als niemand haar kon horen, wel eens stilletjes om geschreid. Het was ook zo moeilijk. Een echte schaduw, die telkens weer over het zonnige van nu viel. En vader zelf? Dáár praatte hij nooit over met „zijn meisje”. Zou hij het daar dan helemaal niet een beetje moeilijk mee hebben? Dat kon Hermientje zich toch niet voorstellen. Ze merkte immers veel te goed hoe vader ook aan haar gehecht was. Hij zou haar toch ook wel missen daarginds!

Maar wat hielp het ook, al zouden ze daarover praten. Je werd er alleen maar bedroefd van. Och nee, ze zou maar proberen

flink te zijn. En dankbaar voor al het mooie, dat ze nu allemaal beleefde. Meestal lukte haar dat ook wel, maar soms . . . soms had Hermientje het lang niet gemakkelijk!

De dag van oma's „zeventigste geboortejubileum” — dat plechtige woord was van opa — werd een pracht dag. Toen was het een opgewekte, vrolijke Hermientje, die oma onstuimig omhelsde, zó, dat oma benauwd uitriep: „Ik . . . ik kan haast geen adem meer krijgen, kindje, toe!”

Of oma blij was met Hermientjes cadeau? Heel blij zelfs! Direct werd de broche opgedaan. Want gelukkig droeg oma nu ook de blauwe feestjurk. „Prachtig,” bewonderde ze. „En juist zoals ik al zo lang graag had willen hebben. Ik geloof dat je 'm echt met liefde uitgezocht hebt, Hermientje.”

Hermientje knikte. „Vader heeft me geholpen,” vertelde ze. „Hij vond deze ook de mooiste.”

„Ja, die vader van jou heeft maar een goede smaak. Wat hebben jullie me toch verwend met z'n allen. Zulke mooie dingen als ik gekregen heb! Ik . . . ik word . . .”

„. . . er klein onder,” vulde Hermientje vlug aan. „Wou u dat niet zeggen, oma?”

Allemaal begonnen ze te lachen.

„Maar dit is nog niet alles, moeder! U zult vandaag voor nog grotere verrassingen komen te staan.”

Hermientje keek een beetje verbaasd naar vader, die dat op zo'n eigenaardige toon had gezegd. Wat dat toch wezen mocht? Iets waar zij zelf ook blij mee zou zijn, had vader toch verteld? Een „gewoon” cadeautje had oma al van hem gehad, een prachtig geborduurd Indisch ontbijtlaken, maar dat was „de” verrassing natuurlijk niet. Wat dan wel? . . .

Vragend richtte oma haar blik op die grote zoon, die daar glimlachend tegenover haar zat. „Wanneer kom je daarmee voor de dag? Je maakt me heus erg nieuwsgierig, Frans.”

„Vanavond,” beloofde hij. „Eerder niet.”

„Je bent wel wat wreed, jongeman, om je jarige moeder zo lang in spanning te houden,” vond opa, een dreigende wijsvinger opheffend. „Vindt u ook niet, zuster Elly?”

Maar zuster Elly draaide juist haar hoofd om. Ze antwoordde niet. Wel glimlachte ze. En Hermientje, die het zag, vond dat die glimlach haar héle gezicht blij maakte. Wist zij er misschien meer van?! . . .

En opeens . . . Opeens herinnerde ze zich weer heel duidelijk hoe vader gekeken had die middag, toen ze 't cadeautje voor oma kochten. Vaders glimlach was precies zó geweest. Zijn ogen straalden net zo blij als nu die van zuster Elly. O maar, dan wist ze er vast en zeker meer van. Vaders geheim was ook háár geheim. O ja . . . het moest iets zijn tussen vader en haar. Daar was Hermientje nu heel zeker van.

En 's avonds . . .

Toen werd dan eindelijk dat geheim verteld. Toen kwam de grote, blijde verrassing!

„Maar jongen! . . .”

„Fràns toch! . . .”

„Váder! . . .”

Drie uitroepen klonken door de ziekenkamer. Drie verschillende uitroepen, maar alle drie waren ze blij-verrast. Vooral Hermientjes „Váder!” was een ware juichkreet.

Het kon niet! Nee, dit was tè mooi, tè wonderlijk! Tè heerlijk! Ze zou nu wel een heleboel willen zeggen, vragen. Maar ze bleef heel stil op haar stoel zitten. Overweldigend door dit schitterende, verrukkelijke nieuws.

Zo juist had vader het met een van blijdschap trillende stem verteld. Het grote cadeau, voor óma's verjaardag, maar waardoor zovéél mensen gelukkig werden . . .

Ze kon het nog maar niet helemaal begrijpen. Dat wonder! Ook opa en oma zwegen. Ze keken van de een naar de ander. Met

ogen waarin de vreugde straalde: oma, opa, zuster Elly, vader en zij zelf. Vijf heel dankbare mensen.

„Elly, kind,” fluisterde oma. „Dat jij nu onze dochter wordt. Kom eens hier.”

Elly liep langzaam op oma toe. Hartelijk werd ze omhelsd. Haastig veegde ze een paar tranen van haar wangen.

„Zo blij ben ik nu,” zei ze zacht.

Opa kuchte. En vader... vader ging naast zuster Elly staan. Hij legde zijn arm om haar schouder en vroeg: „Dus, moeder, u is wel tevreden met uw nieuwe dochter? En jij, Hermientje, kom ook eens bij ons. Wat zeg jij er wel van?”

Hermientje vloog op hen af. Maar zeggen kon ze niets. Er zat zo'n raar „dik stuk” in haar keel. Ze slikte en slikte, maar die prop wilde niet weg. Daar stonden ze nu met z'n drieën: vader, Elly en zij. Drie mensen die bij elkaar hoorden, voor altijd. Een vader, een moeder en een kind.

Dat zuster Elly nu haar móeder werd! Dat kon ze zich toch niet voorstellen! „Elly”, noemde ze haar gewoon. Maar dat kon nu niet meer! Wat een eigenaardige gedachte. Ze moest er ineens een beetje om lachen en gelukkig schoot toen meteen die dikte uit haar keel. Ze kon weer praten.

Het eerste wat ze zei, was: „Dag, lieve moes . . . Mag ik dat nu tegen u zeggen? Ik vind het zo heerlijk . . .”

Vader streelde het gladde haar van zijn dochtertje. „Ik wist het wel,” zei hij, „ik wist al lang, welke grote plaats jij ook in haar hart inneemt, Elly.”

De anderen begonnen nu ook te spreken. Opa, ernstig, zoals hij dat gewend was. Oma, hartelijk en ondeugend, plagend af en toe. Hermientje genoot en bedacht allerlei heerlijkheden, allerlei „eigenaardigheden” toch ook! Dat ze er nu zelf bij zou zijn als haar vader en moeder trouwden! En aan Hanneke dacht ze. Wat werd die nu van haar? O, verbeeld je toch eens: nu zou haar vriendinnetje haar tante worden!

„Wat heb jij voor binnenpretjes?” wilde oma weten.

Hermientje vertelde het en ze hadden er allemaal plezier om. „Het zal anders maar stil worden in „De Vier Dennen” als onze druktemaakster verdwenen is.” Oma's stem klonk een beetje peinzend, toen ze dat opmerkte. „We zullen je nog wel eens missen, Hermientje.”

Ook opa knikte. „Ja. Maar gelukkig houd ik toch mijn grote Hermien over; die hoort bij mij. En jullie horen nu voortaan bij elkaar. En ik denk, dat ze toch nog wel eens komen overwippen. Is 't niet?”

„Natuurlijk,” haastte Elly zich te zeggen. „Misschien . . . mis-

schien denkt u nog wel eens: Ik wou dat dat stel maar weer weg was!”

„Toe maar, maak er maar gekheid over.” Oma’s krulletjes dansten op en neer, zo schudde ze haar hoofd. „O, kinderen, wat ben ik onuitsprekelijk dankbaar, dat we zoveel zegeningen gekregen hebben.”

„Onverdiende zegeningen,” vulde opa zacht aan.

„Weet je nog, Hermien, dat je gisteravond tegen me zei, dat je er zo tegenop zag, dat je weer afscheid zou moeten nemen van Frans? „Misschien zie ik hem nu nooit meer,” zuchtte je. En nu . . .”

Oma knikte. „En nu blijft onze jongen eerst nog een hele poos in Holland. Nu komt hij ons vertellen, dat hij voor minstens drie jaar een betrekking heeft in Den Haag — nu komt hij ons vertellen, dat hij zo’n lieve vrouw krijgt . . .” Oma kon haar zin niet verder afmaken.

Maar opa’s stem verbrak weer de stilte die was gevallen.

„De moeilijkheden zijn wel op een bijzonder heerlijke wijze van ons weggenomen,” zei hij.

Hermientje dacht hoe opa in zo’n echte-zin-van-hem, zo deftig en zo ernstig, toch precies gezegd had wat er ook in háár hart leefde: de moeilijkheden . . . en wat waren het er veel geweest, de afgelopen tijd, ze waren voorbij.

„Weggenomen” noemde opa het. Dat betekende, dat Iemand anders dat gedaan had. Ook dát begreep Hermientje heel goed en ze zou niet vergeten, daarvoor te danken!

INHOUD

	Blz.
I. „Ik zal het zó doen!”	7
II. „Nee, opa, die niet!”	18
III. Wát een moeilijkheden!	28
IV. Zulke boffers!	45
V. Tante Koosje	59
VI. Wèl gemaakt!	72
VII. De grote verrassing	82